

ВІДДІЛ ОСВІТИ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ
ЖОВТОВОДСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ЦЕНТР ДИТЯЧОЇ ТА ЮНАЦЬКОЇ ТВОРЧОСТІ
ЖОВТОВОДСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

Навчально-методичний посібник

**Формування ключових компетентностей
у вихованців гуртка «Ательє мод»
засобами *STEM*, *STEAM*-освіти**

**Виконавець: Слабко Яна
Василівна,
керівник гуртка «Ательє мод»,
Центр дитячої та юнацької
творчості**

РЕЦЕНЗІЯ
на методичну розробку
«Формування ключових компетентностей
у вихованців гуртка «Ательє мод»
засобами STEM, STEAM-освіти»
Слабко Яни Василівни, керівника гуртка «Ательє мод»
Центру дитячої та юнацької творчості м. Жовті Води

У методичній розробці представлена і обґрунтована система роботи керівника гуртка з розвитку ключових компетентностей особистості засобами художньо-технічної творчості на заняттях гуртка «Ательє мод».

Методична розробка Слабко Я.В. - дослідження на досить актуальну тему, що має за мету якомога повніше розкрити технологію роботи керівника гуртка по створенню умов успішного формування творчих здібностей, стійкого інтересу до технічної творчості, STEM-професій, забезпечення розвитку просторового та логічного мислення, уяви, фантазії, конструкторських здібностей, інженерних навичок, здатності проявляти творчу ініціативу, вирішувати нестандартні завдання. Практичні результати діяльності гуртка «Ательє мод» свідчать про ефективність впровадження вектору STEM, STEAM-освіти на площині розвитку художньо-технічної творчості. Незважаючи на труднощі, можна відзначити, що процес впровадження інноваційних методик, через залучення учнівської молоді до цікавої інтелектуальної та творчої діяльності по створенню власних інноваційних проєктів - соціально значущий вид майбутньої діяльності і самореалізації дитини в сучасному суспільстві та виборі професії.

Зміст розробки несе в собі опору на сучасні погляди моди, висновки досліджень, досягнення дитини з розвитку ключових компетентностей особистості засобами художньо-технічної творчості. Представлений проєкт конструювання виробу, який виконується вихованцями гуртка під час заняття, дають можливість в повній мірі простежити за результатами певних якісних показників як діяльності керівника гуртка так і отриманих знань, умінь і навичок дитиною, набутих у процесі практичної діяльності.

Таким чином, розглянуте методичне дослідження відповідає сучасним вимогам з оформлення методичної розробки та заслуговує високої оцінки. Дану розробку можуть використовувати педагоги закладів загальної середньої та позашкільної освіти.

З М І С Т

1. Вступ. Позашкільний заклад освіти – це простір для виховання самостійних, ініціативних, відповідальних громадян.....	4
2. Основна частина. Компетентнісне навчання як площина для всебічного розвитку особистості.....	7
2.1. Гурток-це середовище для соціалізації особистості.....	7
2.2. Компетентністний підхід як вектор розвитку творчих здібностей вихованців гуртка.....	10
2.3. Професійна компетентність керівника гуртка в контексті STEM-освіти.....	13
3. Ключові компетентності як інноваційна ідея сучасного заняття гуртка засобами STEM, STEAM-освіти.....	17
3.1. Розвиток пізнавальної компетентності.....	19
3.2. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності.....	22
3.3. Використання проектної діяльності в розрізі життєвої компетентності дитини.....	26
3.4. Інтегровані заняття як засіб активізації компетентності.....	33
3.5. Популяризація STEM-професій заняттях гуртка.....	35
4. Висновки. Ключові компетентності та наскрізні вміння-це основа для успішної самореалізації дитини.....	36
5. Додаток 1. Заняття. Профорієнтація як приклад соціалізації дитини.....	39
Додаток 2. Конспект заняття гуртка. Моделювання та виготовлення спідниці.....	46
6. Використанні джерела.....	57

Формування ключових компетентностей у вихованців гуртка «Ательє мод» засобами **STEM, STEAM**-освіти.

4

Вступ. Позашкільний заклад освіти – це простір для виховання самостійних, ініціативних, відповідальних громадян.

**Виховання – велика справа:
воно вирішує долю людини.**

В.Белінський

В умовах реформування освіти значна роль відведена вихованню особистості, здатної до самореалізації, самовизначення, самоусвідомлення в реаліях сучасного життя. Нині організація науково-дослідницької діяльності дітей набуває практичного значення й спрямована на виховання юних дослідників як активних особистостей, здатних критично мислити, відстоювати свою думку, виявляти лідерські якості, приймати самостійні рішення. Сучасному світу потрібні сучасні особистості. Спрямованість досліджень на модернізацію змісту освіти, способів і форм організації освітнього процесу, переорієнтація щодо результату освітньої діяльності, безперечно, сприяє переходу системи на вищий рівень. Однією з найбільш досліджуваних сфер у цій галузі є педагогічна діяльність. Окреслення проблем новітньої педагогічної діяльності зумовлене змінами пріоритетів у системі освіти та поступовим її переходом на компетентнісно-орієнтовану.

Аналіз наукових джерел засвідчив, що питання компетентності з-поміж європейської спільноти постало давно, його вивченню та розробці присвятили роботи Ф. Вейнерт, Дж. Гуді. З-поміж вітчизняних науковців та учених найближчого зарубіжжя до питання компетентності зверталися О. Антонова, Л. Маслак, та ін. Компетентності, на думку науковців, є індикаторами, що дозволяють визначити готовність до конкретної діяльності,

особистого розвитку та продуктивної участі в житті суспільства. Їх набуття дає людині можливість орієнтуватися в умовах сучасного суспільства, інформаційному просторі, подальшому здобутті освіти та мінливому ринку

5

праці. Звертаючись до витоків компетентнісного підходу, маємо ідеї ефективності знань ціннісного ставлення особистості до набутих знань як основи самореалізації. Б. Дьяченко визначив перспективні напрями осмислення компетентнісного підходу до якості освіти на засадах ідей В. Сухомлинського[1].

Простором для виховання самостійних, ініціативних та відповідальних особистостей є гуртки в закладі позашкільної освіти, де освітній процес не зводиться до знаннєво-орієнтованого компонента, а передбачає набуття цілісного досвіду вирішення життєвих проблем, виконання ключових функцій, соціальних ролей, вияв компетенцій.

Позашкільля-це дивовижна країна вільно мислячої людини, де освітній процес будується на основі залучення дітей до творчості, до пошуку незвичайного у простому, де гармонізується спілкування «трикутника»: педагог- дитина- батьки, а на горизонті майорить прямий шлях до успіху і самореалізації. Педагоги в цій країні є прихильниками розвитку незалежної думки, процвітанню формату діалогів співтворчості та інтелектуальної напруги, а отже розвитку ключових компетентностей особистості. Вихованці мають можливість відкрити двері будь-якого гуртка, спробувати та оцінити свої вподобання, вміння, і сміливо зайти у двері наступного простору, щоб спробувати реалізувати себе в іншому напрямку діяльності як незалежна, ініціативна та компетентна особистість.

STEM-навчання сьогодні є невід'ємною складовою освітнього процесу в закладах загальної середньої та позашкільної освіти, охоплює дітей та учнівську молодь різних вікових категорій, де компетентнісний підхід зумовлює не інформованість дитини, а розвиток умінь вирішувати проблеми, які виникають у життєвих ситуаціях. Аналіз останніх досліджень і публікацій

таких зарубіжних і вітчизняних науковців і педагогів, як В. Андрієвської, О. Артем'євої, О. Барни, С. , Н. В. Ю. Величко , Гончарової, А. Єрмоленко, Н. Вяткіної, О. Патрикеевої, І., О. Стрижака, А. Oakman, L. Withrow та інших

дозволяє визначити сучасні підходи до організації та впровадження STEM-освіти, основні вимоги щодо її реалізації в Україні [4], зокрема в закладах позашкільної освіти.

В науці щодня відбуваються нові відкриття, світ стає прогресивним та сучасним. В Україні, як і за кордоном, заклади вищої освіти все більше пропонують STEM і IT-освіту. Художньо-технічна творчість є важливою ланкою закладу позашкільної освіти, де вже на ранньому етапі у дитини формується стійкий інтерес до технічних об'єктів і розвивається логічне мислення.

Гурткова діяльність сьогодні розглядається як одна з головних ланок безперервної освіти в системі виховання всебічно розвиненої особистості, найповнішого розкриття її задатків і нахилів, де працює педагог у форматі творчих пошуків, мотивований не на репродукцію, а на експеримент, дослідження, творчість і новаторство. *«Забезпечення при цьому можливостей щодо вибору діяльності, до якої дитина проявляє зацікавленість, створює необхідні передумови для прояву та розвитку її природних здібностей, для самоствердження і вибору життєвого шляху на майбутнє,»*, - основне кредо керівників гуртків Центру дитячої та юнацької творчості, де компетентнісний підхід є такою технологією, яка цю ідею реалізує, сформувавши життєвокомпетентну особистість. З висоти сьогодення можна стверджувати, що власне і гурток «Ательє мод» ЦДЮТ, керівник гуртка якого вже четвертий рік поспіль є активним учасником обласної дослідно-експериментальної роботи за темою «Науково-методичні засади створення інноваційної моделі STEM-освіти», став відкритим простором для кожної дитини, яка бажає поринути у світ пізнання, де панує можливість для її соціалізації, подальшої самореалізації та професійної діяльності, що

якнайбільше сприяє соціальному престижу, інтелектуальності, освіченості та професіоналізму як основних складників успішної особистості

Компетентнісне навчання як площина для всебічного розвитку особистості

Гурток-це середовище для соціалізації особистості

Де немає простору для прояву
здібностей,
там немає і здібностей.

Л. Фейєрбах

В кожному куточку світу, я впевнена, знайдеться потаємна місцина, де людині затишно, комфортно і радісно на душі. Потрібно тільки дуже захотіти, прикласти зусилля та знайти її. Так і кожна дитина міста Жовті Води має можливість потрапити у казковий простір – «Місто дитячих посмішок», таку назву дали батьки Центру дитячої та юнацької творчості. Справді, в нашому Центрі затишно та сонячно, і керівники гуртків завжди з посмішкою зустрічають своїх вихованців, а діти на позитиві повертаються додому. Адже простір гурткової діяльності дає можливість дитині не просто відтворювати те, що засвоює, а завдяки своїй унікальності і неповторності, вона розвиває, доповнює знання та навички, вдосконалює їх. Саме в цьому полягає закон творчої поведінки і поведінка методики педагогічного колективу, яка будується на обов'язковому заохоченні різнобічного творчого самовиявлення школяра, багатстві вражень, створенні оптимальних особистісних стосунків, котрі є джерелом продуктивної творчої діяльності дитячої спільноти. Одним із векторів джерела креативності дитячої спільноти є гурток «Ательє мод», якому випала чи не найголовніша місія – пошук та розвиток паростків

здібностей, нахилів, які за певних сприятливих умов проростуть у розкішне дерево таланту, творчості і моди.

В. Сухомлинський казав: «Творчість – це не сума знань, а особлива спрямованість інтелекту, особливий взаємозв'язок міжінтелектуальним життям особистості й проявом її сил в активній діяльності». Таку діяльність

8

будую на гуртку впродовж 10 років, яка запрошує у світ художньо-технічної творчості. Ця «планета» творчого простору відкрита у трьох основних векторах:

Вектори творчого простору гуртка об'єднують дітей, які мають наміри поринути в океан моди, де керівник гуртка для дитини є провідником у майстерні інженерії, крою і шиття, дизайну, сценічної діяльності на подіумі, взірцем поведінки, впевненості і чуттєвості у руслі пізнання та досліджень. Специфіка гуртка «Ательє мод» дозволяє різновікові групи. Рівень підготовки та здібностей різний і не завжди залежить від віку дитини, він залежить від багатьох факторів: чи є трудове навчання в школі, чи шиє мама або бабуса у родині, навіть від темпераменту у вихованця та його бажання. Моя задача, як педагога, зробити так, щоб жодна дитина не відчула сорому, незручності, дискомфорту, що вона чогось не розуміє, чогось не може зробити. Намагаюся робити так, щоб дитині було затишно і їй хотілось щоразу повернутися до мене, на гурток. До кожного керівника гуртка приходять саме «їх» діти. Вони наслідують педагога частково в поведінці, в розмовах, в роботі, залишаючись надовго, спочатку на гуртку, а потім у серці наставника. Діти, які приходять до мене, стають родиною. А що ж приваблює дітей у гуртку?

Їх вабить можливість у процесі заняття реалізувати свою творчу уяву, прагнення до самостійності, які проявляються в активності, спрямованій на оволодіння прийомами роботи, удосконалення набутих навичок, прагнення до пізнання нового. Але не все одразу. Все починається з моменту, коли дитина з цікавістю зробила перший крок до

9

кімнати, де вирує креативний процес інженерно-творчого мистецтва моди. Перше знайомство, залучення до традицій гуртка, взаємодопомога в побуті, навчанні – це маленькі кроки, які проходить кожна нова дитина. Завдяки цьому, адаптація відбувається більш лагідно. Є декілька особисто мною розроблених методик, як це краще зробити.

По перше, «Дружні посиденьки», не лише робота згуртовує, а й теплий чай зі смаколикami. Це, час для спілкування, де у кожної дитини є можливість висловити власну думку, поділитися самим потаємним. Адже вони єдина родина, де є спільні мотиви, діяльність і бажання.

По друге, «1000 та одна ніч», як Шехерезада розповідала свої казки безперервно, закінчуючи на самому цікавому. Так і вироби ми виготовляємо постійно, не рухливо перетікаючи від одного до іншого.

По третє, «Вжиткова мотивація», шиємо для себе, на себе та за для себе. Коли дитина одягає те, що виготовила саме вона своїми руками, коли вона може одягнути цю річ до школи та з гордістю заявити, що це зробила вона сама, очі горять, та з'являється бажання працювати далі.

Щоб світилися очі у дітей та не пропадало бажання відвідувати гурток, намагаюся урізноманітнити заняття гуртка за інноваційними формами роботи, використовую кращі методи та прийоми навчання, враховуючи основну структуру заняття:

Заходи гуртка

Враховуючи те, що спеціалізація гуртка має технічно-інженерне продовження, на заняттях гуртка вихованці отримують знання різної

10

направленості STEM-STEAM-освіти: *математичну грамотність –інженерну технологію-мистецтво*. Такі знання допомагають засвоювати математику в школі, отримувати самостійно нові потрібні знання, а таким чином розвивати свої здібності, а в подальшому допоможе зорієнтуватися щодо професії.

Освітня діяльність гуртка «Ательє мод» покликана не просто дати дитині суму знань, умінь, навичок, а й сформувати в неї компетентність як загальну здатність, що ґрунтується на знаннях, досвіді, цінностях, здібностях, отриманих завдяки освітньому процесу у векторі від STEM до STEAM-освіти.

Кожна дитина за бажанням має змогу стати учасником освітнього процесу закладу позашкільної освіти, де використати свій вільний час на спілкування з друзями, на формування лідерських здібностей, розширення кругозору, на користь свого творчого розвитку. Гурток це найоптимальніший майданчик для розвитку внутрішніх сил дитини, джерело її особистісного самовираження і самовдосконалення та професійного самовизначення.

Компетентністний підхід як вектор розвитку творчих здібностей вихованців гуртка

*У кожній людині сонце.
Тільки дайте йому світити.
Сократ*

Сонце віддає своє тепло кожній живій істоті. Дитину змалку опікають батьки, дарують їй увагу і тепло, усмішку і радість. Вона живе під враженням чудової природи, безкраїх полів, високих гір, безмежних ланів, маминих

пісень. Все це зігріває та переповнює дитячу душу. І з часом її бажання переростають у необхідність сіяти добро і розкривати свої вміння і здібності, якими наділила природа кожного із нас.

Мій девіз: «Немає не талановитих дітей, є педагог, який не зумів заглянути у душу дитини і побачити сонячний промінчик здібностей, який згодом може

11

засіяти зірочкою справжнього таланту». Це мій особистий обов'язок, це моє покликання як керівника гуртка, виявити хист, показати дитині шлях до успіху на своїй ниві.

В умовах інноваційних змін розвитку сучасної освіти з'явилася нагальна потреба суспільства саме у творчій, діяльній, обдарованій особистості, яка здатна до життєвого самовизначення. В процесі занять

гуртка намагаюсь допомагати вихованцям розкрити власний потенціал, знайти свою унікальність, свій стиль, допомагаю с визначенням напрямків вибору професій та вибору правильних життєвих орієнтирів, тобто формувати у дітей ключові компетентності. (Додаток 1) На відміну від школи, на гуртку вихованці не просто отримують знання, а формують компетентність як здатність, що ґрунтується на досвіді, які отримує під час творчого процесу. Тоді наш випускник, вступаючи на шлях власної стежини життя, не буде відчувати труднощі життєвих орієнтирів.

Для формування основних компетентностей вихованців, а саме: пізнавальної, загальнокультурної, творчої, комунікативної, необхідна участь у конкурсах різних рівнів.

Перший рівень - це внутрішні конкурси на гуртку – демонстраційна дошка в кабінеті з показовими роботами гуртківців та площа для показу об'ємних робіт. Роботи презентуються після кожного заняття, що стимулює творчі бажання дітей та надихає на новий творчий олімп.

Другий рівень- це участь вихованців у заходах закладу позашкільної освіти. Показові стенди, презентації робіт на екрані, демонстрація моделей на подіумі, де беруть участь вихованці гуртка, а саме переможці першого рівня.

Третій рівень- це сходінка до перемоги на обласному, Всеукраїнському та міжнародному рівнях. Діти готують власні проекти, презентують на попередньому рівні і кращі із кращих потрапляють в океан креативних

12

жителів, авторів власних винаходів. Ці діти стають гордістю спільного проекту «педагог-дитина-батьки».

Кожен проект будь-якого рівня дає можливість розкрити потенціал дитини та спонукає її до подальшого творчого та особистого зростання. Таким чином, освітній процес спрямований на побудову у свідомості дитини алгоритму причинної системи розвитку, оскільки життєдіяльність людини визначається об'єктивними вимогами суспільства, соціального середовища. Ці вимоги суспільства в процесі становлення особистості дитини перетворюється на її особистий життєвий проект. Такий підхід дає можливість створити модель компетентного життєвого простору дитини:

У відповідності до моделі компетентного життєвого простору вчу дітей проектувати і формувати активні моделі життєдіяльності, моделі успішної людини. Така позиція ставить переді мною конкретно визначену мету – навчити дитину:

бути: гнучкою, мобільною, вміти інтегруватись у динамічне суспільство; здатною до самостійного та відповідального життєвого вибору; здатною формувати активну громадянську позицію, готовою презентувати свої досягнення на різних рівнях і у різних сферах діяльності;

вміти: самостійно та критично мислити; бачити та формувати проблеми, використовувати знання як інструмент їхнього розв'язання; застосовувати інформацію, отриману з різних джерел, задля власного самовдосконалення; виходити з будь-яких конфліктних ситуацій та уникати їх; працювати у команді;

13

володіти: комунікативною культурою; навичками медіаграмотності; навичками бережного ставлення до свого здоров'я та здоров'я інших як найвищої цінності.

Реалізація цієї мети дає змогу створити такий простір життя дитини, де б вона не готувалася до життя, а повноцінно жила, побудувати освітній процес так, щоб він сприяв становленню особистості як творця і проектувальника власного життя, гармонізації та гуманізації відносин між дітьми і педагогами, родиною, ґрунтуючись на ідеях самоцінності дитинства, діалогу, усвідомленого вибору життєвого шляху.

Професійна компетентність керівника гуртка закладу в контексті *STEM-освіти*

**...А найголовніше-це
бажання творити і
працювати в ім'я дитини**

Педагог працює за покликом серця і душі, в ім'я дитини, яка з інтересом переступає поріг кабінету і має надію, що її тут полюблять та приймуть як рідну. Саме тому, діти завзято відвідують гуртки закладу позашкільної освіти, завжди з охотою біжать до своїх керівників гуртків, знаючи, що їх тут чекають з відкритою душею, знаннями, індивідуальним підходом, креативним спілкуванням, а проводжають із творчою торбиною вмінь та навичок.

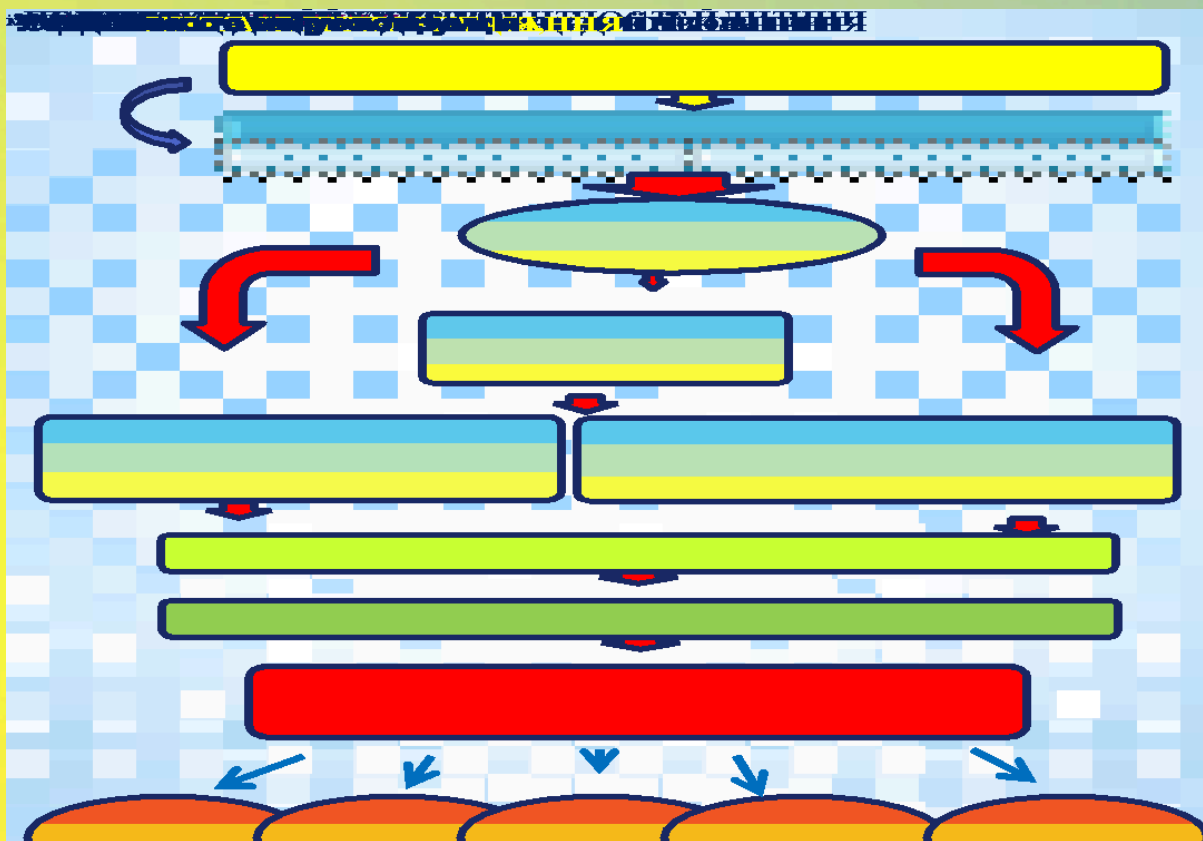
Однією умовою ефективності впровадження компетентісного підходу до освітнього процесу і підвищення його ефективності є професійна компетентність педагога. Тільки готовність до самовдосконалення може

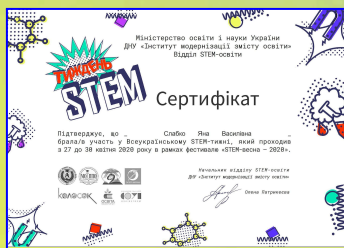
гарантувати оптимальну самореалізацію своєї особистості кожною людиною, а отже, і справжній життєвий успіх. Готовий до постійного різнобічного самовдосконалення, керівник гуртка перестає бути залежним від зовнішніх обставин, спираючись у всьому на власні сили. З метою формування і розвитку інноваційного середовища, інноваційної компетентності педагога в ЦДІЮТ створено проектно-модульну організаційну структуру управління

14

науково-методичною роботою на основі компетентісного підходу, яка забезпечує ефективне впровадження педагогічних інновацій в контексті STEM-освіти. Цей процес посилився з 2017 року, з часу участі колективу в обласній дослідно-експериментальній роботі за темою «Науково-методичні засади створення інноваційної моделі STEM-освіти». Враховуючи обласну програму дослідно-експериментальної роботи, творча когорта педагогів нашого закладу, до складу якого увійшла і я, розробили свою програму, яка будується на механізмі, що спрямовується на розвиток системи позашкільної STEM-освіти та відтворює інтереси педагогів і вихованців, напрямки їх діяльності. Заняття, воркшопи, конференції, засідання, тренінги, STEM-тижні та інші заходи давали свої позитивні результати експерименту, де кінцевим *результатом вбачається самореалізація та компетентність випускника:*

В рамках експерименту інноваційної діяльності, як і інші керівники гуртків, відкрила для себе нову площину обміну досвідом у форматі

Web-STEM-школа, де беру участь з великим задоволенням вже другий рік. Великий потенціал колег України дає можливість відкрити свої надбання та черпати родзинки інших педагогів, які працюють над зростанням свого професійного іміджу,

поглиблюють свої знання та збагачують досвід компетентного педагога. Продовженням етапу професійного розвитку педагога, для мене, стала платформа для спілкування – «STEM-весна», марафон STEM–занять, де ми маємо змогу також поділитися своїми здобутками та досвідом. Саме на таких заходах нового формату відчуваєш себе вільними, потрібними, почутими. Професійна компетентність керівника гуртка складається із ключових, базових та спеціальних компетентностей. Ключові компетентності виявляються в здатності вирішувати професійні завдання та використовувати інформаційні, комунікативні, соціально-правові засади поведінки особистості в суспільстві. Базові компетентності відображають специфіку професійної діяльності. Спеціальні компетентності відображають специфіку конкретної або надпредметної царини професійної діяльності. Серед основних характеристик компетентностей керівника гуртка можна назвати такі, як здатність:

Виходячи із основних характеристик компетентного педагога, враховуючи різнопланові заходи, що сприяють підвищенню професійної компетентності керівника гуртка, вбачаю необхідність використання методів компетентнісного навчання, яке задовольняє інтелектуальні потреби дитини, розвиває її творчий потенціал, сприяє вибору майбутньої професії:

Як говорить народна мудрість: «всі ми родом із дитинства». І дійсно, все те, що людина отримує в дитинстві, залишається з нею назавжди. І тільки від того, хто був з нею поруч, хто вів її через всі стежини хвилювання і радості до дорослого самостійного життя, хто вчив її мислити, співчувати, спостерігати, аналізувати і робити висновки, залежить успішність вихованця, його високі життєві сходження, авторитет у суспільстві. Так, зовсім із маленької дитини, але навченої компетентним керівником гуртка, постійно думати і творити, виростає справжній працівник, який може

гнучко мислити, бути комунікабельним, приймати швидкі рішення та брати на себе відповідальність.

В.Сухомлинський казав: «Стає майстром педагогічної праці найшвидше той, хто відчув у собі дослідника». Дослідником сьогодні стає кожен педагог ЦДЮТ, який з метою підвищення фахової ерудованості, суспільного визнання, підвищення професійної майстерності і задля майбутнього нації щодня працює над собою, бере участь у проектах, змаганнях, конкурсах,

17

воркшопах та майстер-класах, стає майстром своєї справи, використовуючи інноваційні ресурси та вектори підвищення кваліфікації:

Зрештою, педагог, що володіє сучасним інструментом, що йде в ногу з часом та відкритий для нестандартних рішень, тим самим робить привабливим свій гурток. Саме компонент знань, умінь, глобального мислення, виховних технологій у даній системі роботи з дітьми є фундаментом, на якому я намагаюся будувати храм життєвої творчості, а кожна цеглина в ньому це людські цінності, креативність, бажання самоудосконалюватися. Керівник гуртка має бути не просто другом, професійно – компетентним другом, адже від нього залежить правильність укладки цеглин, щоб будинок був міцним і гармонійним, а творча особистість почувала себе щасливою в ньому.

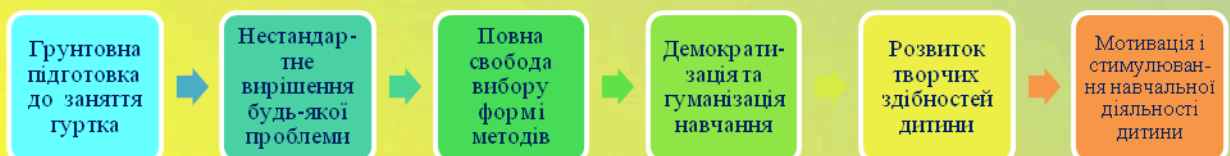
Ключові компетентності як інноваційна ідея сучасного заняття гуртка в розрізі *STEM*, *STEAM*-освіти

Соціуму нині потрібні особистості, готові до залучення в подальшу життєдіяльність, які все більш явно орієнтуються на «вільний розвиток людини», на творчу ініціативу, самостійність, конкурентоспроможність, мобільність як майбутніх фахівців. У зв'язку з цим все більш актуальним стає формування ключових компетенцій людини і є перспективним

18

напрямок в науці та практиці освіти. Дитина має бути впевнена в своєму майбутньому, а для цього бути добре обізнаною, володіти знаннями і досвідом. Ті знання, які надає школа дуже добре. Але наскільки це корисно в майбутньому? Майже на всіх заняттях гуртка практика має перевагу. Дитину, яка прийшла на заняття не дуже цікавить теоретичний матеріал створення виробу. Вона горить бажанням конструювати через проектну діяльність способом критичного мислення і великого бажання створити. А я як педагог, маю за мету направити ідеї дитини в правильному напрямку, дати мудро пораду і щодо створення креативного проекту. Але до істини вихованець самостійно знаходить шляхи. Компетентнісний підхід дає змогу з'ясувати, визначити рівень оволодіння випускником компетенціями, тим, що він може до чого готовий і які умови необхідні, щоб забезпечити ефективність підходу до формування ключових компетентностей:

Визначивши умови, які забезпечують ефективність компетентнісного підходу до формування ключових компетентностей дітей, ми визначаємося, щодо

ключових компетентностей, формування яких має забезпечуватися в процесі педагогічно керованої пізнавально-практичної і комунікативно-творчої діяльності в просторі сучасного гуртка, належать:

ціннісно-смыслові

навчально-пізнавальні

загальнокультурні

Цей

19
перелік

ключових компетентностей не є остаточним, його можна корегувати, в залежності від мети, яку ти ставиш перед собою і дитиною на занятті гуртка в розрізі STEM, STEAM-освіти.

Розвиток пізнавальної компетентності засобами художньо-технічного мистецтва

**Дитина від своєї природи-
допитливий дослідник, відкривач
світу...**

**Слід дитину спонукати до
самостійної пізнавальної
діяльності...**

В.О.Сухомлинський

«Як важливо, — наголошував Василь Олександрович, — щоб перші наукові істини дитина пізнавала в навколишньому світі, щоб джерелом її думки була краса й невичерпна складність природних явищ, щоб дитину поступово вводили у світ суспільних стосунків, праці». Становлення творчої особистості – важливе завдання сьогодення. Вона повинна вносити прогресивні зміни до суспільного життя, вміти здійснювати вибір, визначати та вирішувати проблеми, бути винахідливою, мати творчу уяву. Саме в дитинстві закладаються основи інтелекту людини, формуються різнобічні потреби, погляди, ідеали. Тому цей період є найсприятливішим і найвідповідальнішим для керівника художньо-технічної творчості. Мистецтво створення виробів із тканини дає широкі можливості для розвитку

пізнавальних та творчих здібностей учнів, зокрема уміння уявляти, фантазувати, читати й самим виконувати схеми, шукати оптимальну форму та будову, пояснювати послідовність створення виробу, концентрувати увагу, дотримуватися чіткості й акуратності в роботі, знаходити кольорове вирішення.

Формуванню компетентностей сприяє застосування творчих та диференційованих завдань, створення проблемних ситуацій і мотивація навчальної діяльності, проведення нестандартних занять, використання інноваційних технологій, інтерактивних методів та прийомів навчання тощо. Діти навчаються адаптуватися до змін, реалізують свій творчий потенціал,

20

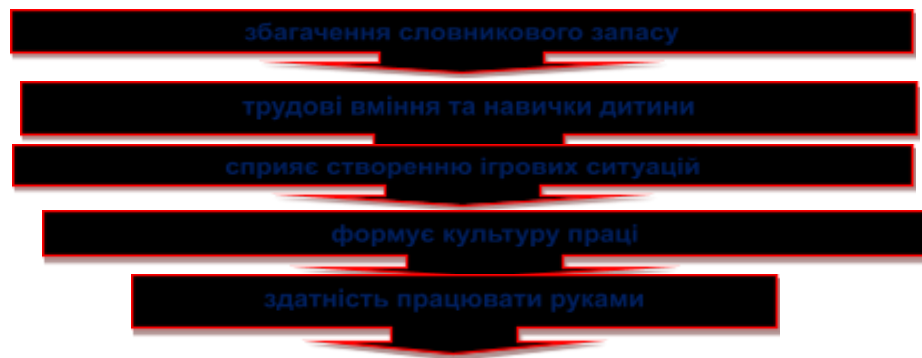
постійно вдосконалюються та формують власну точку зору. Завдання гуртка «Ательє мод» спрямований на розвиток емоційно-чуттєвої сфери вихованців, формування їх художньо-образного, асоціативного, критичного мислення; створення сприятливих умов для продукування креативних ідей, реалізацію власних творчих потреб у художній діяльності та пізнанні. Ще Аристотель писав: *«Рука-це інструмент всіх інструментів»*, маючи на увазі під цим, ймовірно, взаємозв'язок руки з розумовими здібностями. Тому можна сказати, що в художньо-технічному розділі, як освітньому процесі, комплексно присутні: інтелектуально-пізнавальні складові (логічні і технічні, розвиваючі технічну винахідливість); естетичні та художньо-зображувальні(розвиваючі художню обдарованість); дозвіллеві та соціально-адаптовані складові. Всіх переваг цієї творчості для розвитку дитини і не перерахувати, але основні вбачаю такі:

ХУДОЖНЬО-ТЕХНІЧНА ТВОРЧІСТЬ РОЗВИВАЄ У ДІТЕЙ:

Пізнавально-творчу компетентність,
конструктивне мислення, творчу фантазію, художні смаки

моторику рук, чіткі рухи пальців

знайомить дітей з основними геометричними поняттями

Кожна дитина має здібності, їх треба виявити і розвивати. Я маю на меті знайти і об'єднати таких дітей у місті і розвивати їх вміння та допомогти втілити мрію у життя- створити свій «власний продукт». Створення будь-якого виробу в одних випадках може відбуватися за відомими правилами, а в інших – бути за своїм характером оригінальним процесом.

Співвідношення елементів творчої та репродуктивної діяльності в процесі розв'язання певного технічного завдання на гуртку є показником ступеня творчої активності та самостійності вихованця. Художньо-технічна діяльність займає певне місце в усі періоди життя дитини. В дитинстві вона проявляється через ігрову діяльність (конструювання з природного матеріалу, паперу), а на гуртку крім ігрової діяльності, педагог пропонує проектну (робота з нитками, папером, тканиною), де згодом стає в пріоритеті моделювання та конструювання виробу. При формуванні комплектів одягу вихованці гуртка досліджують тканини за кольором, за складом тканини, формуючи пізнавальну компетентність в розрізі порядку поєднання, застосовуючи колірний круг Гете за наступними правилами:

Правило № 1. Краще всього поєднуються кольори, що лежать один навпроти одного. вони також називаються комплементарними. Наприклад, фіолетовий і жовтий взаємно доповнюють один одного і підсилюють.

Правило № 2. Кольори, розташовані на вершинах одного з трикутників, гармонійні. Наприклад, синій, фіолетовий і зелений. Зазначене правило також називають «триколірної гармонією».

Правило № 3. Кольори, розташовані на вершинах квадрата, гармонійні. Прикладом, синій, фіолетовий, жовтий і помаранчевий. Дане правило також називають «колірним комплементом».

Правило № 4. Кольори, які розташовані на колірному колі поруч, добре

22

поєднуються один з одним. Вони називаються аналоговими. Зазвичай за основу береться один з них, а другий - доповнення для розставляння акцентів.

Правило № 5. Відтінки, розташовані на одній вершині трикутника, можна комбінувати в будь-якій кількості. Сучасний колірний круг Гете нараховує 24 вершини. Колір кожної з них можна розкласти на десятки відтінків і використовувати їх у роботі чи творчості.

Правило № 6. Нейтральні кольори можна комбінувати один з одним в будь-якій кількості. До таких належать: білий, коричневий, сірий, чорний. Беручи до уваги ці правила, дитина самостійно вирішує палітру кольорів свого виробу, та експериментуючи вона поринає у світ інтересу та пізнання.

Формування інформаційно-комунікаційної компетентності на заняттях гуртків

**Якщо ми будемо навчати наших дітей так,
Як навчали учора-ми вкрадемо у них майбутнє.**

Джон Дьюї

В епоху глибинних інформаційних змін, що нині відбувається у світовому співтоваристві, цифрова трансформація освітнього і наукового простору стає ключовим чинником сталого розвитку країни. Гаджети спровокували глибокі зрушення у відносинах між споживачами і технологіями. Технології відіграють тут ключову роль. І щоб країна рухалася тільки вперед, діти не повині оглядатися назад, а мають досліджувати, проектувати, будувати, створювати нове, використовуючи інформаційні технології. Гаджети приваблюють дітей, треба направляти цю цікавість у бік навчання. Директор нашого закладу на педагогічній раді промовила: «Гаджети – це майбутнє, і діти – це майбутнє. Вони пов’язані тісно між собою. То ж давайте скористаємося цим на заняттях гуртка. Будемо не боротися з гаджетами, а використаємо в навчальних цілях.» З тих пір я, як керівник гуртка, взяла золоті слова до уваги і використовую технології у

23

творчому процесі, для успіху дитини, формуючи *інформаційно-комунікаційні компетенції*.

Жоден творчий проект на занятті гуртка не може пройти осторонь використання гаджета. Перш ніж приступити до створення нового проекту, вихованець самостійно досліджує об’єкт, пізнає, знаходить інформацію. А для даного пошуку використовуємо глобальну комп’ютерну мережу Інтернет, яка надає миттєвий доступ до світових інформаційних ресурсів. При створенні самого проекту дитина також використовує персональний комп’ютер, програми якого допомагають підібрати кольорову гаму тканини, фасон пошиття та через електронні видання вирішувати питання модного стилю та створюємо презентацію готової продукції.

На час дистанційного навчання «світова паутина» стала незамінним помічником для проведення занять гуртка. Використовуючи платформи Zoom, Meet, ми легко спілкувалися з вихованцями, проводили заняття і брали активну участь у онлайн-конкурсах різного рівня. Соціальні мережі стали також друзями у розрізі освітньої діяльності, наприклад, під час

вивчення теми «Художнє конструювання швейного виробу» Після того як ми дослідили поясні швейні вироби, класифікували їх за ознаками, призначенням, силуетом, фасоном та кроєм, кожен вихованець визначився з поясным виробом, який має бажання зшити. Інтерес переміг до *спідниці*. Самостійно зробили ескіз виробу за правилами, які дітям знайомі:

Правила виконання ескізів швейних виробів

1. Розмітити частини одягу по горизонталі (наприклад, помітити лінію розташування кокетки, волана, оборки по низу виробу тощо).
2. Відзначити частини одягу по вертикалі (рельєфи, виточки, застібки тощо).
3. Промалювати окремі деталі одягу (кишені, пояс тощо).
4. Уточнити пропорції всіх деталей між собою і стосовно всієї моделі в цілому.

24

5. За допомогою ліній різної товщини зробити зображення більш виразним.

Другим етапом після зробленого ескізу на вихованців чекало зняття мірок з фігури за наступними правилами:

1. Людина повинна бути одягнена у білизну, по лінії талії має бути пов'язана тасьма.
2. Стояти слід прямо, без напруги, зберігаючи звичну поставу.
3. Мірки слід знімати по правій стороні фігури людини зверху вниз.
4. Сантиметрову стрічку під час вимірювання не можна натягувати або тримати занадто вільно.

Для побудови креслення основи прямої спідниці необхідно зняти такі мірки:

1. Півобхват талії (Ст). Вимірюють повний обхват талії горизонтально по найвужчому місцю тулуба. Записують у половинному розмірі.
2. Півобхват стегон (Сст). Вимірюють повний обхват стегон горизонтально по найбільш випуклих точках сідниць ззаду та з урахуванням виступу живота спереду. Записують у половинному розмірі.

3. Довжина виробу (Дв). Сантиметрова стрічка проходить ззаду від лінії талії по найбільш випуклих точках сідниць до рівня бажаної довжини виробу. Записують у повному розмірі.

4. Зріст (Р). Вимірюють по вертикалі від підлоги до верхівкової точки голови. Записують у повному розмірі.

Мірки зняті, це означає, що перед нами стоїть нове завдання- побудова креслення виробу та виготовлення викрійки (лекала) спідниці та моделювання її. Після чого йде не менш складний процес вибору тканини та розрахунок її кількості. На допомогу прийшли електронною поштою інструкції від керівника гуртка :

- Спідниці шують із тканин різного волокнистого складу.

25

- При виборі тканини для пошиття спідниці слід враховувати її призначення, сезон і пору року. Зокрема для холодної пори року спідниці шують із цупких, теплих вовняних однотонних, картатих або смугастих тканин. Для літнього сезону тканину підбирають натуральну і легку, щоб добре пропускала повітря (шовкову, бавовняну або лляну).
- Витрати тканини для пошиття спідниці залежать від її фасону та ширини тканини. Для виготовлення прямої спідниці розрахунок тканини виконують за такою формулою: $Дв + 10 \text{ см}$ при ширині тканини 140 см або $(Дв + 10 \text{ см}) \cdot 2$ при ширині тканини 80-90 см.

- Найбільш точний метод розрахунку необхідної кількості тканини – це попередня розкладка всіх деталей викрійки на папері в масштабі 1:1. Для цього спочатку визначають ширину тканини, а потім розкладають усі деталі виробу з урахуванням технічних умов розкроювання.

- За довжиною розкладених деталей визначають загальну витрату тканини для пошиття виробу.

Діти дуже добре володіють сучасними технологіями і задоволенням виконують практичні завдання самостійно, демонструючи їх через вайбер, меседжер та ін. мережі. Далі процес став легший, бо вихованці вже виконували такі процеси як: розкрій виробу, розкладання лекала на тканину, викроювання деталей і всі етапи пошиття виробу. При цьому керівник гуртка нагадування з ТБ надіслала у спільну групу гуртка, скориставшись можливостями вайбером. Найяскравішим кроком у творчій справі стала онлайн-презентація готової продукції.

Нові інформаційні технології відкривають дітям доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищують ефективність самостійної роботи, дають нові можливості для творчості, знаходження і закріплення професійних навичок, дозволяють реалізовувати принципово нові форми і методи навчання.

26

Використання проектної діяльності щодо формування життєвої компетентності

....Ступінь задоволення, отриманого при досягненні поставленої мети, впливає на поведінку людини у схожих ситуаціях у майбутньому.

Дж.Джонсон

Досвід роботи переконує в тому, що однією із найпродуктивніших педагогічних технологій розвитку життєвої компетентності є проектна діяльність, як для дітей молодшого віку, так і для підлітків. В основі лежить інтеграція та безпосереднє застосування набутих знань дітей під час проектної діяльності. Ми всі слідкуємо за трендами моди і бажаємо створити ексклюзив із самої простої речі. Створення особистого проекту швейного виробу до вподоби кожному вихованцю гуртка «Ательє мод». Керівник гуртка має можливість надати пораду наскільки даний одяг відповідає його зовнішньому вигляду, смаку, стану душі. Одним із проектів заняття нашого гуртка, який є актуальним в повсякденному житті, потребує кожна

господиня на кухні, це «Кухонний комплект». Особливо доречним для подарунка є напередодні 8 Березня, Дня матері. Завдання перед нами стоїть не лише пошити кухонний комплект, але продемонструвати його як модель. Тому до проекту залучаємо керівників інших гуртків, які нададуть професійну допомогу музичного оформлення, хореографії, сценічної постановки та виготовлення портфоліо. Наш проект набирає оберту і спостерігається інтеграція навчання:

Технічне креслення - ательє мод - заняття з хореографії - сценічна постановка - презентація моделей.

Після обговорення завдань на кожному етапі ми приступили до виробу, який стає в пріоритеті більшості вихованців, даємо назву проекту і складаємо конструктивний опис моделі:

- Кухонний комплект складається із фартуха і косинки з бавовняної тканини.

27

- Фартух на пришивному поясі з грудинкою і бретелями.
- Пояс застібається з лівої сторони на одну петлю і гудзик.
- Полотнище переду пряме з двома виточками по верхньому краю.
- З правого боку є накладна кишеня.
- Краї косинки, низ, боки фартуха, кишеня оздоблені мереживом.

Другим кроком виготовлення кухонного комплекту буде зняття мірок, врахувавши допуски на вільне облягання до моделі та побудова основи базової конструкції (розрахунок та виконання креслення), де вихованці застосовують математичні знання та формують життєву компетентність. Мірки необхідно знімати в правильній послідовності: спочатку зверху вниз обхвати, потім довжину по боку, потім ширину по спинці. Мірки обхвату і ширини записують у половинному розмірі, тому що фігура людини симетрична відносно вертикальної осі і креслення будують на одну половину фігури. Мірки довжини і висоти записують у повному розмірі.

Запис мірок

Розмір	Довжина	Обхват

	Дтп ₁	Дтс ₁	Дв	Цг	Ос	От	О гол.
48	44	38	50	14	100	80	54

Прибавки на вільне облягання до моделі

Мірки	Буквене позначення прибавок	Величина прибавок (см.) для силуету вільного
Прибавка по лінії талії до Ст	Пт	2
Прибавка до півобфату голови	Погол.	3
Прибавка до мірки Цг	Пцг	2

Побудова основи базової конструкції

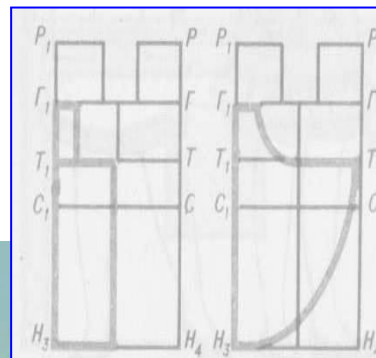
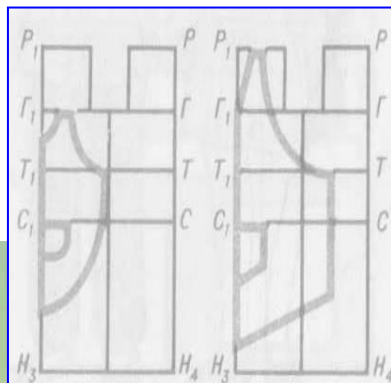
№ п/п	Послідовність побудови	Розрахункові формули і позначення точок	Розрахунки на розмір	Результат
ФАРТУХ				
1.	Довжина грудинки	АТ=16 (по моделі)	16	16
2.	Ширина грудинки верху	АА ₁ =Цг+Пцг	14+2	16

3.	Ширина грудинки по лінії талії	$ТТ_1 = АА_1 - 2$	16-2	14
		Точку A_1 і T_1 сполучаємо.		
4.	Довжина фартуха	$ТН = Т_2Н_1 = Дв$ (по моделі)	50	50
5.	Ширина фартуха	$ТТ_2 = НН_1 = \frac{1}{2} Ос - 10$	100:2-10	40
6.	Відстань до виточки	$Т_1В = 4$ (по моделі)	4	4
		$ВВ_1 = 3$	3	3
		$ВВ_2 = В_1В_2 = 13$	13	13
7.	Довжина пояса	$П_1П_2 = П_2П_3 = От + Пт$	80+2	82
8.	Ширина пояса	$ПП_2 = ПП_3 = 3$ (по моделі)	3	3
9.	Довжина бретелі	$ББ_1 = Б_2Б_3 = Дтп_1 + Дтс_1$	44+38	82
10.	Ширина бретелі	$ББ_3 = Б_1Б_2 = 6$ (по моделі)	6	6
КОСИНКА				
11.	Довжина косинки	$КК_1 = \frac{1}{2} Огол. + Погол. + 15$ (на зав'язку)	54:2+3+15	45
12.	Ширина косинки	$КК_2 = 35$ (по моделі)	35	35

Для моделювання фартуха доречним буде використання елементів інтеграції. Дітям знадобляться знання з математики, геометрії, алгебри та життєвий досвід, які будемо застосовувати у практичній площині фартуха. Розпочинаємо з оформлення заокруглення в низу фартуха. Від точки H_1 по бісектрисі відкладаємо 5 см і ставимо точку O , плавно сполучивши бокові і низ фартуха. Від лінії талії вниз по виточці відкладаємо відстань до кишені 10 см. Ширина кишені 14 см, довжина 16 см. Кінцях кишені по моделі заокруглюємо по бісектрисі відкладаємо 2 см.

Моделювання фартуха

Обґрунтування матеріалів, інструментів та обладнання.

Для пошиття кухонного комплекту використано ситцеву тканину. Тому що, вона натуральна, мало мнеться, добре переться, стійка до зношування, має хорошу гігроскопічність, повітропроникність, приємна на дотик.

Під час пошиття виробу використовуються такі інструменти та обладнання :

- для ручних робіт: лінійка, голка, наперсток, ножиці, булавки, сантиметрова стрічка, крейда, кілочок.
- для волого-теплових робіт – прасувальний стіл, праска, різновид колодок.
- для машинних робіт: машина для зшивання, обметувальна.

Ми підійшли до монтажу виробу, де необхідно обробити низ фартуха, накладної кишені. Після чого з'єднуємо накладну кишеню з фартухом, нагрудника з бретелями, пояса з фартухом, бретелей та нагрудника з поясом. Далі проходить процес обробки тканини та креслення викройки фартуха. При розкладці лекал на тканині враховано її малюнок, ширину. Кількість тканини, яка потрібна для пошиття виробу залежить від моделі. Для кухонного

комплекту оздобленого мереживом використовуємо тканину шириною 140 см. При розкладці лекал на тканині було встановлено, потрібну довжину тканини – 108 см.

Перед тим, як розкroїти виріб потрібно підготувати тканину до розкроювання, адже всі тканини мають різноманітні властивості і неоднаково в процесі обробки сприймають змочування водою, прасування і дають неоднакову усадку при пранні. Отже спочатку вирівнюємо тканину, перевіряємо чи немає перекосів, уточнюємо краї тканини, потім тканину декатируємо водою або обробляємо парою. Бавовняні тканини можна намочити в теплій воді, потім злегка просушити і розпрасувати. Якщо на

тканині виявлені дефекти, плями, фабричний брак, то ці місця відмічаємо крейдою, або ниткою, щоб при розкроюванні зазначені дефекти не потрапили на видні місця. Розкладаючи викройки на тканині, враховують напрям нитки основи. З метою найбільш економного і правильного витрачання тканини на ній слід перед розкроюванням розкласти всі деталі викройки. Цей процес називається розкладанням викройок на тканині. Залежно від фасону виробу і ширини тканини її розкладають двома способами: «у згин» і «в розгортання». При розкладанні «у згин» тканину складають по ширині вдвоє лицьовою стороною всередину. При розкладанні «в розгортання» тканину розстилають в усю її ширину в два шари лицьовою стороною всередину. Розкладаючи викройку на тканині, необхідно старанно стежити за тим, щоб поздовжня нитка в основних деталях проходила по їх довжині. Перед розкладанням необхідно перевірити чи нема яких-небудь вад у тканині. На однотонних тканинах або тканинах з невизначеним рисунком викройки можна розкладати в різному напрямі аби тільки поздовжня нитка тканини проходила посередині основних деталей.

При розкроюванні виробу треба враховувати такі припуски на шви, см:

- ✓ По бокових зрізах фартуха, кишені, нагрудника і косинки – 1
- ✓ По зрізу низу фартуха, кишені, нагрудника і косинки – 1
- ✓ По верхньому зрізу нагрудника і кишені - 2
- ✓ По поясу, бретелям – 1

Деталі викройки на тканині обводимо крейдою, потім другою крейдяною лінією відмічаємо припуски на шви і запаси. Вирізаємо деталі по другій крейдяній лінії, а по першій лінії, виточках і складках (якщо вони передбачені по моделі) прокладаємо сильця — для правильного з'єднання деталей між собою. Дрібні деталі, такі як кишеня можна викроїти після першої примірки, остаточно уточнивши їх форму. Зметуємо талієві виточки, фартух з поясом, нагрудник з бретелями. Тоді зметуємо пояс з нагрудником з бретелями. Бретелі приметуємо до поясу заді. Проводимо примірку.

Фартух надівають на людину і приміряють. При цьому звертають увагу на ширину і довжину виробу. Помічені недоліки намічають на правій стороні майбутнього виробу, потім симетрично переносять їх на ліву сторону і усувають. Звертають увагу на довжину бретелей, ширину пояса, розміщення нагрудника, намічають місце розташування кишені.

Після примірювання продовжують пошиття фартуха. Обробляють талієві виточки. Зшивають у кінці зводячи нанівець. Запрасовують виточки на зустріч одна одній. В кінцях спресовують при посадку. На мереживі прокладають машину строчку, після чого рівномірно стягують її так щоб утворення зборок верхнього зрізу мережива дорівнював довжині деталі, з якою вона буде з'єднуватись. До лицевого боку фартуха з боків та низу приметують зібране на нитку мереживо лицевим боком всередину. Тоді бокові зрізи, зріз низу та мережива пришивають з одночасним обметуванням. Зрізи відгинають вбік фартуха, настрочують шириною шва 0,2 см. Обробляємо кишеню. Намітивши лінію перегну верху краю кишені робимо надсічки, глибиною 0,3-0,5 см від зрізів бічних сторін. По мереживу прокладаємо машину строчку, рівномірно стягуємо на нитку, щоб утворення зборок верхнього зрізу мережива дорівнював довжині деталі, з якою вона буде з'єднуватись. Обметати верхній зріз кишені. До лицевого боку кишені приметуємо мереживо лицевим боком всередину сумістивши верхні кінці мережива з позначеною лінією перегину верху краю кишені, при цьому в кінцях мереживо підгинають на виворіт на 0,3-0,5 см. Обшивають кути кишені одночасно пришиваючи мереживо шириною шва 0,7 см від зрізу до кишені. Вивернути і виправити на лицевий бік обшиті кути кишені. Пропрасувати кишеню по верхньому краю, бічної і нижньої сторін кишені, так щоб шов пришивання мережива був направлений в бік накладної кишені. Кишеню настрочують на фартух строчкою завширшки 0,1 см. Обробляють грудинку. Заметуємо верхній зріз грудинки спочатку на 0,5 см а тоді на 1,5 см. Застрочуємо верх грудинки на віддалі 0,1 см від згину.

Заprasовуємо бретелі на 0,5 см по переднім зрізам. Приметуємо нагрудник вклавши його в середину бретелі на 1 см. Застрочуємо бретелі пришиваючи нагрудник. Для обробки пояса потрібно мати оброблену нижню і верхню частину фартуха. Заprasовуємо зрізи пояса на 1 см. Пояс укладаємо лицевим боком на виворітну сторону нижньої частини і пришивають швом завширшки 0,1см. Оброблені бретелі укладають так, щоб вони співпадали з серединою нижньої половини і приметують на пояс урівнюючи зрізи. Вільний кінець бретель приметують до пояса поміченому по лекалу. Верхній пояс укладають з нижнім, лицевою стороною всередину і зшивають верхні і бокові зрізи пояса. Нижній зріз підгинають і застрочують на 0,1 см від згину. На готовому поясі обробляють петлю і пришивають гудзики. Прасують пояс. Прасують весь виріб. Косинку шиють без примірки. Прокладають машинну строчку по мереживу, стягують її. Мереживо приметують до бокових зрізів косинки лицевою стороною всередину. Зшивають з одночасним обметуванням. Видаляють нитки. Заprasовують. Зрізи відгинають вбік косинки, настрочують шириною шва 0,2 см. Прасують косинку.

Перша частина нашого проекту готова. Але це не все, чим ми займалися весь час. Адже паралельно основної роботи над виробом, діти займалися хореографією, де набували вміння вільно триматися на сцені, набували практичних навичок роботи на подіумі, вивчали елементарні рухи моделей. На занятті музики вчилися підбирати музичне оформлення відповідно тематиці презентації. На завершальному етапі на вихованців чекала велика родина із педагогів, батьків та громадськості та сцена, де вони виходячи на подіум демонстрували як професійні моделі свої вироби. Під час роботи над проектом у дітей формується самопізнання, самодослідження та розвиваються пізнавальні навички, критичне мислення та вміння працювати в колективі. Проектна діяльність це завжди феєрверк емоцій для дітей, педагогів та батьків.

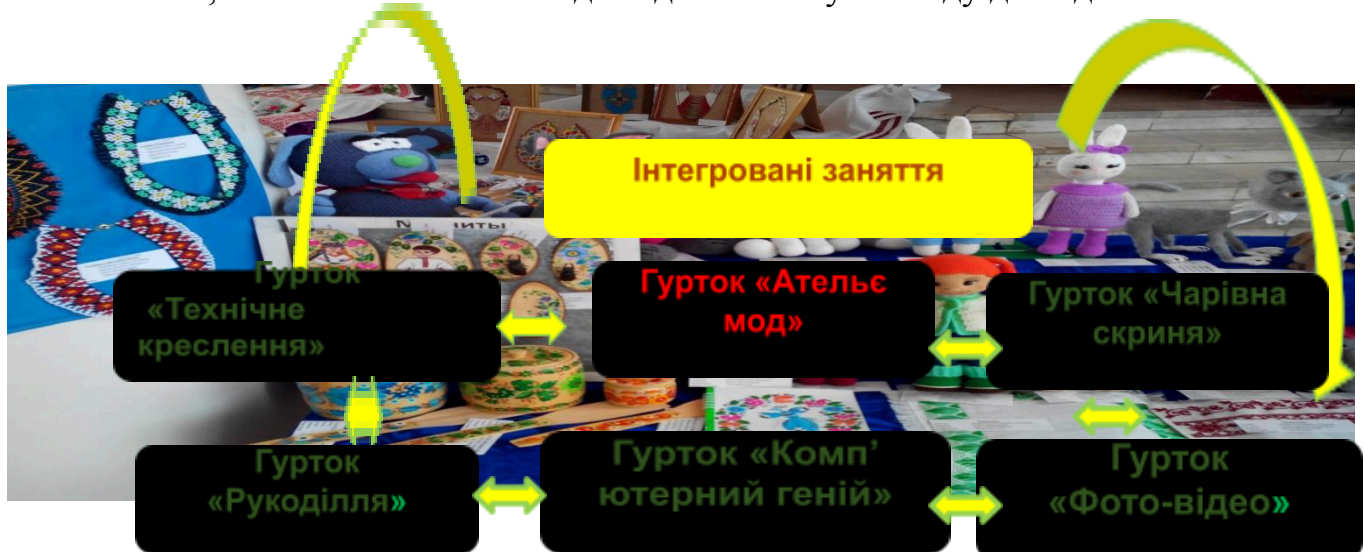
Важливими результатами проектної діяльності є набуття досвіду і дії

ключових компетентностей, а саме: *життєтворчої, пізнавальної, інформаційної, економічної, громадянської, соціальної, правової, комунікативної, екологічної, психологічної, та валеологічної.*

Інтегровані заняття гуртка як засіб активізації компетентної діяльності вихованців

«Мистецтво – це своєрідний камертон цивілізації,
універсальний спосіб мислення,
здатний формувати не просто людину розуму,
а людину духовну» **Л.М. Масо**

Модернізація сучасної освіти передбачає орієнтацію закладів освіти на інтелектуально-творчий розвиток особистості, побудову змісту освіти й виховання на принципових підходах, що сприяє дітям свідомо й раціонально будувати своє життя й досягати успіхів, тобто забезпечують успішну її самореалізацію. Цьому передують заняття в гуртках Центру дитячої та юнацької творчості, де педагоги знаходять родзинки, ідеї проведення нетрадиційних занять з метою розвитку допитливості і самостійності у дитини. Адже саме допитливість приведе школяра до пізнання та успіху на кінцевому етапі свого творчого проекту. Одним із успішних засобів активізації компетентної діяльності вихованців вбачаю для себе інтегровані заняття, на яких є можливість дати дітям повну свободу дослідника:

Народжені творчі ідеї вихованці втілюють за допомогою інтеграції. Під вертикальною інтеграцією педагоги-позашкільники вбачають освітню діяльність вихованців, під час якої дитина опановує різні види технологій, закріплює різні навички чи здобуває компетентності по мірі того, як вона росте. А виконуючи більш складніші проекти, як наприклад, для захисту на конкурсі дизайну одягу «STEM надихає», вмотивованому вихованцю стає недостатньо знань за програмою одного гуртка. І тут переваги позашкільної освіти: діти паралельно можуть відвідувати декілька гуртків. Для будь-якого

серйозного проекту на допомогу стає гурток «Технічне креслення», де діти досконало вивчають техніку креслення, навчаються виконувати графічне відображення предмета на площині так, щоб можна було мати повне уявлення про його форму, розміри та інші дані, необхідні для подальшого здійснення проекту. Гурток «Комп'ютерний геній» паралельно допоможе дитині за 2-3 заняття освоїти світ фотошопу, де практичні навички отримає для дизайну одягу своєї моделі. Відточить свій проект дитина на заняттях гуртка «Фото, відео», заняття якого допоможуть зробити портфолію моделі та зняти відеоряд до 5 хв. поетапного виконання конкурсної роботи. Проект для конкурсу готовий в повному обсязі.

Високі конструктивні можливості інтегрованих занять дозволяють дітям втілити найрізноманітніші проекти усіх гуртків за різними видами діяльності, працюючи за своїм задумом, самостійно вирішуючи поставлену задачу, бачити продукт своєї діяльності, конструювати свої моделі, змінювати і вдосконалювати їх. (Додаток 2)

Проведення інтегрованих занять викликає неабиякий інтерес як у вихованців, так і у їх батьків. Такі заняття є діючими моделями актуалізації інтелектуальної діяльності, формування креативного мислення, пізнавальної,

комунікативної та практичної компетентності, самовдосконалення та тісної співпраці *керівник гуртка - дитини -батьки*.

35

Нові інформаційні технології відкривають учням доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищують ефективність самостійної роботи, дають нові можливості для творчості, знаходження і закріплення будь яких професійних навичок, дозволяють реалізовувати принципово нові форми і методи навчання.

Популяризація *STEM*-професій на заняттях гуртка «Ательє мод»

можливість

потребою,

схильностями.»

«Як добре, коли у людини є
вибрати собі професію не за
а погодившись з душевними

А.Апшерони

Кожна людина, займаючись будь-якою діяльністю, має певні хисты. Це приносить їй задоволення або ще ми кажемо «вона любить свою роботу». Керівником гуртка працюю, бо люблю свою справу, подобається дбати про розвиток творчої особистості, її самоствердження та наразі бути помічником у виборі професії, відповідно до здібностей дитини.

Талановиті діти-це той ресурс, із якого створюється інтелектуальна еліта. Інтелектуальну еліту будь-якого народу становлять творчі, яскраві, мислячі

особистості. Одним із важливих напрямків роботи керівника гуртка є підготовка вихованців до участі у різноманітних конкурсах, змаганнях, фестивалях, воркшопах та інших заходах різного рівня, що дає можливість повністю реалізувати навчання у рамках концепції *STEM*-освіти. Заняття

гуртка покликані стимулювати розвиток інтересів і талантів дітей до дизайнерської справи, сприяти їх

професійному самовизначенню. Навчання передбачає вивчення основних принципів технічного моделювання та конструювання одягу, ознайомлення з історією виникнення та

36

класифікацією одягу. (Додаток 3) Під час практичних занять вихованці набувають умінь та навичок по виготовленню швейних виробів, а найбільш здібні та обдаровані школярі реалізують свої творчі фантазії, створюючи авторські колекції за власними ескізами. За час існування колективу творчо обдарованими вихованцями створено та презентовано безліч авторських колекцій.

Захоплення швейною справою у багатьох дітей пробуджує бажання здобути професію швеї, інженера-технолога, дизайнера одягу, моделі.

Висновки. Ключові компетентності та наскрізні вміння-це основа для успішної самореалізації дитини.

Людина, що володіє вродженим
талантом,
відчуває найбільше щастя тоді,
коли використовує цей талант.
Йоганн Вольфганг Гете

Здібності дитини є сонячним промінчиком, навколо якого формується особистість, яка розвивається, поступово накопичуючи свої особисті якості. Всі, хто працює з дітьми в закладі позашкільної освіти бажають, щоб їхні вихованці зростали компетентними людьми, які зможуть скористатися набутими навичками у житті. Тому першочерговим завданням у мене стоїть питання щодо пошуку та розвитку здібностей дітей.

Творчість – це завжди творення, тобто побудова нового і оригінального, нестандартне бачення у звичайному, нових можливостей його функціонування або включення його як частини у нову систему.

Компетентнісний підхід в освітній діяльності гуртка сприяє успішній адаптації вихованців в соціумі, рішенню ключових проблем сучасного життя,

їх професійному самовизначенню. Випускник гуртка «Ательє мод» зацікавлений отримати додаткові практичні знання, які необхідні йому для виживання в умовах постійного вибору. А для цього необхідно освітній

37

процес у творчому колективі “вибудовувати” так, щоб його вихованець зміг зрозуміти “Який я? Що я можу і чого ще не вмію? Чого я хочу і чого не хочу?”. Тому як керівник гуртка намагаюся, як ніхто інший орієнтуватись на діяльнісні, розвиваючі технології, які формують у дітей уміння вчитися, оперувати і управляти інформацією, швидко приймати рішення, пристосовуватись до потреб ринку праці, тобто формувати основні життєві компетенції.

В умовах традиційних форм та методів навчання в школах діти часто, отримуючи інформацію пасивно, не вміють самостійно її здобувати, а також застосовувати те, що знають. Тоді коли керівник гуртка прикладає всі зусилля, щоб дитина самостійно обирала свій шлях до успіху, вільно володіла знаннями і могла в майбутньому скористатися вміннями та навичками як компетентна особистість, яка здатна брати активну участь у розвитку економіки, науки, культури. Сучасний випускник має компетенцію використання інформаційних технологій, тобто технологій, що проектуються сучасною індустрією як в освіті, так і в повсякденному житті. Основними принципами роботи педагога, як консультанта і помічника, стали відкритість, впевненість у можливостях і здібностях вихованця, бачення внутрішнього світу і можливостей кожної дитини. Стрімкі темпи інформатизації суспільства та розвитку Інтернет - технологій актуалізують проблему формування інформаційної компетентності підростаючого покоління, яка наразі виступає одним із потужних чинників успішності навчальної, професійної, суспільної та інших видів діяльності молодої людини.

Важливим тут є не те, як багато діти знають, а як вони дізналися і що робитимуть зі своїми знаннями. Діяльність гуртка, де діти беруть

участь у конкурсах різних рівнів і посідають призові місця, спрямована на формування у вихованців таких основних компетентностей: пізнавальної,

38

творчої, загальнокультурної, інформаційної, комунікативної, здоров'язберігаючої. Формуючи ці компетентності керівник допомагає вихованцям розкрити власний потенціал, стати унікальним, знайти свій стиль, сприяє їхньому професійному самовизначенню та вибору правильних життєвих орієнтирів. Переживання успіху викликає позитивне ставлення до творчої діяльності, сприяє набуттю певного життєвого досвіду, навичок самостійної діяльності і поведінки, більш чіткого усвідомлення загальної і часткової цілі. Внаслідок цього з'являється свідоме прагнення до самоосвіти, самовдосконалення, самоаналізу, набуття відповідних вмінь та навичок щодо творчого розв'язання проблем, не зупинятися на півдорозі, тобто поступово здійснюється становлення тих властивостей і якостей, які є складовими для успішної самореалізації дитини.

*Додаток 1***Розділ : Профорієнтація як приклад соціалізації дитини.****Тема виховного заняття: Професії, пов'язанні з відтворенням та виготовленням одягу. Ким бути та як обрати?**

Цільова група: 15-17 років

Тривалість: 45 хвилин

Мета:

- ознайомити дітей з різноманітними професіями;
- набути певних теоретичних знань про STEM- професії, які пов'язанні з відтворенням та виготовленням одягу;
- формувати у дітей уміння орієнтуватись на ринку праці, розуміти як знайти себе та бути корисним суспільству.
- розвинути зацікавленість вихованців гуртка до інженерних та технічних спеціальностей та мотивацію до продовження освіти в художньо-технічній сфері.

Тип заняття: закріплення вивченого матеріалу

Операційні цілі (завдання):

Після закінчення заняття дитина:

- знає основні професії, пов'язанні з відтворенням та виготовленням одягу;
- може визначати свій тип професії по методу Є. Клімова;
- знає професії, притаманні своєму типу.

Вміє:

- застосовувати отримані знання на практиці.

Може:

- працювати в групах;
- аргументувати власну точку зору;
- спілкуватися, слухати і чітко висловлювати свої думки.

Інтерактивні ігри -«Ательє мод», «Створи колекцію одягу».

Обладнання: додаткова література з теми, комп'ютер, проектор, екран; матеріал для демонстрування на комп'ютері, зразки тканини, клей, ножиці, олівці, фарби.

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. Вступна частина

1.1. Привітайтеся з учнями. Оголосіть тему та мету виховного заняття - розширити знання учнів про професії, пов'язанні з відтворенням та виготовленням одягу.

II. Основна частина. Практична робота.

2.1. Запропонуйте пройти тестування за методом Є. Клімова та визначити свій тип професії(використання проєктору).

2.2. Ознайомити гуртківців з усіма можливими професіями, які пов'язанні з відтворенням та виготовленням одягу.

2.3. Запропонуйте учням обрати професію для себе по своєму типу: . Поясніть основні правила вибору

2.4. Запропонуйте учням взяти участь у грі «Ательє мод», роздайте ролі учасникам відповідно обраним професіям, створіть атмосферу ательє мод, пройдіть разом з гуртківцями усі стадії від прийому до кінцевого результату.

2.5. Фізкультхвилинка: запропонуйте учням відчувати себе моделями, та провести імпровізоване дефіле.

2.6. Практична робота «Створи колекцію одягу». Запропонуйте зробити колекцію одягу на задану тему з використанням тканин, клею, ножниць, фарби, олівців. Зверніть увагу що на партах лежать необхідні матеріали та інструменти. Акцентуйте увагу на безпеці роботи з клеєм та ножицями. Зверніть увагу учнів на приклади виконання (стенд з роботами в кабінеті)

Робота виконується за таким алгоритмом:

1. Учні обирають моделі на задану тему. Колекція розміщується на аркуші формату А4, три моделі в ряд.

2. Учні самостійно обирають техніку виконання колекції та матеріал. Кожна робота є індивідуальною та неповторною, є натхненням та самовиразом дитини.

3. Учні надсилають роботу педагогу та презентують їх.

III. Підсумкова частина

3.1. Проведіть рефлексію:

1. Про які професії дізналися на виховному занятті?

2. Чи допомогло заняття визначитись з майбутньою професією?

3. За допомогою яких тестів можна визначити тип професії, який підходить тобі?

4. Чи сподобалось створювати нові моделі одягу? Чи відчули ви себе дизайнером?

3.2. Організуйте виставку виконаних робіт. Учні оцінюють виконання практичної роботи за допомогою наліпок відповідного кольору (робота в групах).

3.3. Подякуйте учням за заняття.

Визначення типу майбутньої професії за методом Є. Клімова

№ Тверд- ження	Твердження для самооцінки	1 природа	2 техніка	3 знак	4 мистецтво	5 людина
1	Легко знайомлюсь з людьми					1
2	Охоче і довготривалий час можу майструвати		1			
3	Люблю ходити в музеї, театри, на виставки				1	
4	Охоче і довготривалий час можу проводити обчислення, креслити			1		
5	Охоче і довготривалий час можу доглядати за рослинами, тваринами	1				
6	Із задоволенням спілкуюсь і однолітками чи малюками					1
7	Із задоволенням доглядаю за рослинами, тваринами	1				
8	Зазвичай роблю мало помилок в письмових роботах			1		
9	Мої вироби викликають інтерес у товаришів, однокласників		2			
10	Люди вважають, що в мене є художні здібності				2	
11	Охоче читаю про рослини, тварини	1				
12	Беру участь у виставах, концертах				1	
13	Охоче читаю про устрій механізмів, приборів, машин		1			
14	Довготривалий час можу розгадувати задачі, ребуси, кросворди			2		

15	Вмію налагодити стосунки між конфліктуючими людьми					2
16	Вважаю, що у мене є здібності до роботи з технікою		2			
17	Людям подобається моя художня творчість				2	
18	У мене є схильності до роботи з рослинами і тваринами	2				
19	Я можу чітко викладати свої думки в письмовій формі			2		
20	Я майже ніколи і ні з ким не сварюсь					1
21	Результати моєї технічної творчості схвалюють незнайомі люди		1			
22	Не прикладаючи зусиль засвоюю іноземні мови			1		
23	Мені часто трапляється нагода допомагати навіть незнайомим людям					2
24	Довготривалий час можу займатися музикою, малюванням, читати книги				1	
25	Можу впливати на хід розвитку рослин і тварин	2				
26	Полюбляю розбиратися в улаштуванні механізмів, приборів		1			
27	Мені зазвичай вдається схилити людей до своєї точки зору					1
28	Охоче спостерігаю за рослинами і тваринами	1				
29	Охоче читаю науково-популярну, критичну літературу, публіцистичну літературу			1		
30	Намагаюсь зрозуміти секрети майстерності та випробовую свої сили в музиці, живопису				1	
Результати						

Прочитай дані твердження. Якщо ти згодний з ними, то перед цифрою в таблиці постав знак «+», якщо ні, то перед цифрою постав знак «-». Якщо у

тебе виникли сумніви, то закресли цифру. По кожному стовпчику підрахуй алгебраїчну, тобто з врахуванням знаків, суму, закреслені цифри не рахуй. Запиши в рядок «Результати». Найбільша отримана сума або суми(по декільком стовпчикам) вказують на той тип професії, який для тебе більш властивий. Малі від'ємні суми вказують на той тип професій, які тобі слід уникати при виборі. Максимальне число балів в кожному стовпчику-8. У відповідності з даною класифікацією, запропонованою Є. А. Клімовим, коло сучасних професій можна розділити на п'ять основних типів:

- « Людина – природа»,
- « Людина – техніка»,
- «Людина – знакова система»,
- « Людина – художній образ»,
- « Людина – людина».

Кравець. Завжди бути гарно і зі смаком одягненими вам допоможе професія «Кравець», яка є одночасно однією з найдавніших і найсучасніших, бо потреба в кравецьких послугах існує постійно. Кінцевим продуктом праці кравця є різноманітне вбрання, без якого неможливо обійтись жодній людині. Фахівці цієї справи – люди творчі, відповідальні, естетично розвинені. Професія кравця дає великі можливості для розвитку як художніх, так і технічних здібностей. Кравець займається виготовленням, переробкою готових швейних виробів за індивідуальними замовленнями, випуском нових моделей. Професія кравця є одночасно однією з найдавніших і найсучасніших, тому що потреба в кравецьких послугах існує постійно. Професія кравця — це втілення краси, сучасного художнього стилю, результатом якої є різноманітний одяг, без якого неможливо обійтись. Оволодівши професією «кравець», ви будете:

- ✓ знати асортимент одягу, конструкцію виробів, властивості та особливості різних матеріалів для одягу;
- ✓ знати технологію виготовлення швейних виробів з різних видів матеріалів;
- ✓ вміти виконувати всі види робіт щодо виготовлення одягу за стандартними та індивідуальними замовленнями;
- ✓ вміти обирати одяг відповідно до сучасної моди, особливостей фігури замовника, властивостей тканини.

Закрійник. Кожній людині приємно, коли її одяг зручний та пасує до фігури. Це заслуга закрійника – ключової фігури на усіх етапах створення одягу. Закрійники працюють в ательє з пошиття одягу. У його професійні обов'язки входить перше спілкування з клієнтом, уточнення всіх його побажань щодо замовлення, при необхідності – консультування з приводу

фасону, виходячи з особливостей фігури замовника. Потім закрійник знімає мірки, виготовляє лекала, проводить розкладку лекал на тканині, проводить розкрій, після чого за справу беруться швачки. Але й тепер закрійник не відступає на другий план. Він проводить примірки, уточнює, коригує, робить підгонку моделі по фігурі і, врешті-решт, здає виріб замовникові. У масовому виробництві сучасні закрійники використовують системи автоматизованого проектування одягу, тому необхідно бути професіоналом – постійне навчання, освоєння нових знань допоможе в цьому. Пройшовши навчання за професією «закрійник» ви будете:

- знати сучасний напрямок моди та історію одягу;
- вміти підбирати моделі одягу для замовників різного віку, повноти, статури;
- вміти «читати» ескізи моделей одягу, аналізувати їх;
- визначати, якими конструктивними засобами досягти заданої форми виробу, як виконати крій на тканині;
- робити розкрій тканини;
- знати сучасну технологію виготовлення одягу;
- вміти користуватися системами автоматизованого проектування одягу.

Адміністратор ательє. В ательє з пошиття одягу в його обов'язки входить перше спілкування з клієнтом, уточнення його побажань, консультування з приводу фасону, прорахунок вартості виробу. Адміністратор повинен бути ввічливим, навички ділового спілкування допоможуть краще виконувати свої обов'язки. Знання психології допоможуть в роботі з клієнтом. У будь-якій ситуації він повинен бути стриманим і терплячим. Одне з найважливіших його вмінь, це вміння спілкуватися без грубостей, але й ненав'язливо. Також необхідно знання роботи з касовим апаратом. Адміністратор крім того налагоджує роботу всього ательє.

Продавець – консультант в магазинах продажу тканин та одягу. Посада продавця-консультанта включає роботу на два фронти. З одного боку це порадник, людина, до якої покупець може звернутися за допомогою в інформації про необхідний товар. З іншого це співробітник фірми, який зацікавлений в підвищенні її матеріального добробуту. І його завдання продати товар або послугу будь-якими відомими способами. Цього можна досягти, якщо правильно представити товар: розповісти про фірму виробника, відзначити особливості товару, акцентувати увагу на перевагах і м'яко приховати недоліки. Необхідно знати склад тканин, уміти розрахувати необхідну кількість тканини на виріб, знати особливості фурнітури, якщо це

стосується магазину з продажу тканин. Розповісти про знижки і діючі акції. При цьому у покупця не повинно виникнути відчуття, що його обманюють. Продавець-консультант перш за все, психолог. Якщо мова йде про роботу в сфері моди, краси і стилю, то важливий факт грає зовнішня привабливість. Слід знатися на товарах, які треба продавати, і вміти вміло про них розповідати.

Дизайнер одягу. Художник (або дизайнер) визначає модні тенденції, генерує ідеї і новий погляд на речі, формує ескізи, деталі художньої обробки.

В роботі дизайнера є багато простору для креатива, але це лише на перший погляд здається, що такі спеціалісти покладаються виключно на фантазію. Існує багато правил та стандартів, яких потрібно триматися, щоб готова робота була не просто красивою а ще й практичною. Якщо ви хочете стати дизайнером, вам потрібно володіти такими навичками:

- ✓ вмінням працювати у спеціальних графічних програмах, наприклад, Adobe Photoshop, Corel Draw, Illustrator, InDesign;
- ✓ творчим мисленням; умінням відстоювати свої ідеї;
- ✓ знати англійську (якщо плануєте працювати з іноземними компаніями).

Модельєр-конструктор швейних виробів. Конструктор одягу - це фахівець, який відповідає за втілення на практиці ідей і творчих знахідок дизайнера. Він опрацьовує технічну складову при створенні нових колекцій одягу.

Конструктор одягу має справу найчастіше вже з готовим ескізом костюма або сукні, який створений дизайнером. Конструктор визначає, яка тканина краще всього підійде для даної моделі, опрацьовує необхідні лекала і викрійки, пропонує варіанти, як краще прострочити, обробити шви і края тканини, створити необхідний об'єм. Це не тільки технічна робота, а й творча, що вимагає спеціальної освіти і певних навичок. Спеціаліст цього профілю повинен знати математику, фізику та хімію, оскільки геометричні пропорції складного костюма доводиться розробляти, застосовуючи математичні формули. Зараз на допомогу приходять спеціалізовані комп'ютерні програми, такі як Grafis, Gerber і ін.

Крім того, слід враховувати масу аспектів: одяг повинен бути гігієнічним, добре пратися і прасуватись, тканини повинні поєднуватися не лише за забарвленням, але й за своїми хімічними і фізичними властивостями. Кожен фасон, це мова креслень і цифр, а для формування цього необхідні глибокі знання в своїй справі.

Технолог швейних виробів. Технолог шукає варіанти обробки тканин, методів пошиття, спрощення і здешевлення виробництва. Технолог швейного підприємства повинен володіти такими здібностями:

- планування та організація робіт, пов'язаних з виробництвом швейних виробів;
- досвід в організації початкового етапу виробництва;
- підготовка до запуску і запуск моделей у виробництво (конструювання і пошиття, опис виробів в моделі і кольорі, розмірній сітці, склад тканини);
- управління виробничими процесами, забезпечення технологічною документацією;
- аналіз методів і прийомів виконання робіт, виявлення найбільш ефективних і оцінка можливості їх подальшого використання;
- навчання персоналу;
- складання звітності про надану в виробництво документації, проведені заходи по раціоналізації робіт і підвищенні продуктивності праці, аналіз показників нових впроваджень для виявлення оптимальних методів виробничих процесів;
- контроль за дотриманням доведених вказівок і технологічної дисципліни;
- регулювання виробничих відносин між підрозділами, які беруть участь у виробничому процесі.

Зрозуміло, щоб отримати такі знання, потрібна технічна інженерна освіта та подальше навчання.

Додаток 2

Керівник гуртка «Ательє мод» Слабко Я.В.

Розділ 5. Моделювання та виготовлення спідниці.

Тема: Моделювання спідниці – «сонце»

та спідниці «кльош – два сонця».

Цільова група: 12-14 років

Тривалість: 45 хвилин

Мета: Сформувати вміння моделювати спідницю, навчити вносити необхідні зміни і доповнення на кресленні викрійки, та застосовувати математичні формули при побудові, розвивати STEM-навички, творчу уяву, естетичні смаки.

- ознайомити учнів з різноманітним асортиментом тканин;

- набути певних теоретичних та практичних знань, умінь і навичок, пов'язаних з моделюванням, розробкою спідниць;
- розвинути винахідницьку та творчу яву, художній та естетичний смак, акуратність та старанність під час виконання робіт.

Тип заняття: інтегрований з елементами гри.

Унаочнення: малювання моделі спідниці: застосування математичних формул в побудові викрійки, шаблони викрійок, інструкційні карти.

Операційні цілі (завдання):

Після закінчення завдання учень знає:

- різновиди спідниць, властивості матеріалів, які обирають для спідниці «сонце»;
- побудову спідниці «сонце» та спідниці «два сонця», спорідненість та відмінності при побудові;
- основні правила при розкрої спідниці «сонце» та спідниці «два сонця».

Вміє:

- обрати фасон спідниці відносно особливостей фігури;
- обрати необхідну тканину на спідницю «сонце» для отримання належного результату;
- планувати роботу з виготовлення виробу, добирати інструменти, фурнітуру та матеріали;
- застосовувати отримані знання на практиці.

Може:

- працювати самостійно та в групах;
- робити вибір та аргументувати власну точку зору;
- спілкуватися, слухати і чітко висловлювати свої думки.

Техніка виконання практичної частини – розрахунок та креслення.

Інтерактивна гра -«Так чи ні».

використання ІКТ.

Обладнання: проектор, лінійки, олівці, шпильки, ножиці, клей ПВА, сантиметрова стрічка, ілюстративний матеріал.

ХІД ЗАНЯТТЯ

I. Вступна частина

1.1. Привітайтеся з учнями. Оголосіть тему та мету заняття - моделювання спідниці – «сонце»; розширити знання учнів про види спідниць та навчитись будувати та моделювати спідницю «сонце» та спідницю «два сонця».

1.2. Запропонуйте розглянути приклади спідниць та запитайте, як вони вважають, де спідниця «сонце», а де спідницю «два сонця»

II. Основна частина. Практична робота.

2.1. Ознайомте учнів з різновидами тканин, які використовують для спідниць «сонце». Поясніть основні правила вибору тканини:

- тканина повинна бути формостійка;
- тканина повинна бути тонкою, або помірно щільною, для створення враження легкості;
- можна використовувати досить щільну тканину для теплих виробів.

2.2. Запропонуйте учням взяти участь у грі «Так чи ні?»

2.3. Практична робота.

Побудова спідниці. Однієї з різновидів спідниці кльош є спідниця дуже широка низом. Така спідниця називається «сонце». В нашому випадку для досягнення гарних фалдів ми застосуємо два сонця. Одне сонце, це передня частина спідниці, друге сонце, це задня частина спідниці. Спідниця матиме два бічних зрізи, та застібку-блискавку в бічному шві. Для побудови креслення викрійки спідниці «сонце» (рис.1) необхідно зняти наступні мірки.

1. Довжина спідниці- 35 сантиметрів.

2. Обхват талії - 70 сантиметрів.

Розрахунки цієї спідниці по стегнах не роблять.

Викрійка спідниці для дівчаток даної моделі являє собою коло з отвором по центру у вигляді кола, який дорівнює окружності талії. Як ми розуміємо, довжина окружності кола і буде дорівнювати довжині талії. А для побудови викрійки необхідно знайти радіус окружності. Вирахуємо по формулі:

$$O = 2 \pi r$$

де, O – довжина окружності,

π – (пи) 3,14 (приблизно),

r – радіус.

Тобто,

$$r = O / 2 \pi.$$

$$r = 70 / 2 * 3,14 = 11,15$$

Округлюємо до 11см

При побудові спідниці «два сонця» розрахунок робимо з урахуванням. Довжина талії також буде розподілятися на два кола.

Враховуємо розподіл на два кола:

$$O = 70 / 2 = 35$$

Розраховуємо радіус

$$r = 35 / 2 * 3,14 = 5,57$$

Округлюємо до 6см.

Будуємо викрійку:

Починаємо з центру-S. Від центру малюємо коло з радіусом 11 або 6см. Від центру малюємо друге коло, з радіусом, який складається з радіуса талії та довжини юбки-

$11+35=46$ см для спідниці «сонце», або

$6+35=41$ см для спідниці «два сонця».

Для виготовлення шаблону беремо півколо, бо тканина у нас складається навпіл.

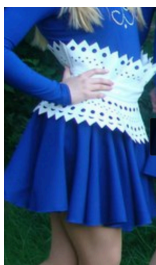
Спідниця «сонце»: розкрій тканини.

При виборі тканини для пошиття спідниці слід враховувати її призначення. Для даної моделі потрібна тканина, яка гарно тримає форму, та має яскравий колір. Обираємо габардин яскраво синього кольору. Витрати тканини для пошиття спідниці розрахувати дуже легко, це діаметр великого кола с припусками на обробку – 0,94 м для спідниці «сонце», або два діаметра великого кола с припусками на обробку – $86*2=1,72$ м для спідниці «два сонця». Тканину складаємо навпіл. Вздовж складеної тканини прикалуємо шаблон півсонця. Відкладаємо припуски по талії 1,5-2 см, по бічних швах 1-2 см, по низу 0,7-1,5-2 см. Розрізаємо тканину з урахуванням припусків, та робимо розріз з однієї сторони кола вздовж лінії основи, це буде шов спинки для застібки-блискавки для спідниці «сонце», або бічні шви для спідниці «два сонця». Спідниця «сонце» складається з однієї частини, а спідниця «два сонця» з передньої та задню частину спідниці.

Виготовлення спідниці «сонце».

1. Зметати зріз, з'єднуючи контрольні знаки. Зметувати від лінії талії до низу.
2. При зметуванні шва слід відступити від лінії талії на 14-16 см (для застібки).
3. Зметаний зріз зшити від лінії талії до лінії низу спідниці, біля лінії талії залишити не зашитими 14-16 см тканини для застібки.
4. Нитки зметування видалити, залишаючи зметаною ділянку для застібки.
5. Обметати шов.
6. Шов заправувати.
7. Пришити застібку-блискавку.
8. Обробити низ спідниці швом піке.
9. Обробити верхній зріз спідниці обметувальним швом.
10. Обробити верх спідниці паском, або еластичною стрічкою на вибір.

Виготовлення спідниці «два сонця».

1. Зметати бічні зрізи переднього і заднього полотнищ спідниці, з'єднуючи контрольні знаки. Зметувати слід зі сторони переднього полотнища від лінії талії до низу.

2. При зметуванні шва лівого бічного зрізу слід відступити від лінії талії на 14-16 см (для застібки).
3. Бічні зрізи зшити від зрізу талії до лінії низу по передньому полотнищу спідниці. По лівому краю бічного зрізу біля лінії талії залишити не зашитими 14-16 см тканини для застібки.
4. Нитки зметування видалити, залишаючи зметаною ділянку для застібки.
5. Обметати бічні шви.
6. Шви заправувати.
7. Пришити застібку-блискавку у бічний шов.
8. Обробити низ спідниці швом піке.
9. Обробити верхній зріз спідниці обметувальним швом.
10. Обробити верх спідниці паском, або еластичною стрічкою на вибір.

III. Підсумкова частина

3.1. Проведіть рефлексію:

1. Чого нового навчились на занятті?
2. Як обирати фасон спідниці, враховуючи фігуру?
3. За допомогою яких основних правил можна обрати тканину для спідниці «сонце»?
4. Чи сподобалось створювати нові моделі спідниці? Чи відчули ви себе дизайнером?
5. Чи запам'ятали, як побудувати спідницю «сонце», розкроїти та зібрати її?

3.2. Оцініть виконання практичної роботи.

3.3. Подякуйте учням за заняття.

Додаток 3

Керівник гуртка «Ательє мод» : Слабко Я.В.

Тема: «Правила знімання мірок»

Мета заняття: Навчити знімати та записувати мірки для побудови креслення сукні, сарафана. Розширити знання про мірки для побудови викрійок, а також удосконалити вміння що до їхнього знімання. Виховувати точність і акуратність під час знімання мірок, просторову уяву учнів, а також взаємоповагу під час виконання колективних практичних робіт. Ознайомлення зі спеціальністю швейного виробництва «закрійник».

Наочні посібники: таблиця «Послідовність знімання мірок», плакат «Типи статури людини», журнали мод, стенди «Епоха, стиль, мода», зразки виробів на ляльках та на манекенах.

Обладнання та матеріали: Манекен, сантиметрові стрічки, зошити, тасьма або шнурок для оперізування талії, ручка.

Межпредметні зв'язки: математика, біологія, історія, креслення.

Тип заняття: комбінований.

Форма заняття: заняття проходить у формі лекції з залученням учнів до обговорення нового матеріалу і закріпленням раніше отриманих знань. Практична робота виконується у формі гри «Ательє мод»

Задачі заняття:

Історія виникнення сантиметрової стрічки та спеціальності «закрійник».

Конструктивні лінії на фігурі людини, ескізах моделей одягу та викрійках.

Правила знімання мірок та їх скорочений запис.

Виконання практичного завдання. Зняти та записати мірки для побудови креслення сукні, сарафану. Гра «Ательє мод»

Хід заняття

Організаційна частина

Підготовка робочих місць, інструментів та матеріалів до роботи.

Інструктаж з техніки безпеки.

Керівник гуртка пропонує учням на занятті провести конкурс на краще знання попереднього та нового матеріалу. За кожну правильну відповідь учень отримує зірочку. В кінці уроку троє гуртківців, у яких буде найбільша кількість зірочок, отримають у нагороду книжки з історії розвитку костюма та конструювання сукні, сарафана.

Актуалізація опорних знань

Відбувається у формі бесіди за питаннями. До цього заняття ви вивчали види швів та строчок, шили викроєні керівником гуртка вироби. Тобто працювали швачками, кравцями.

Які види швів ви знаєте?

Які стібки тимчасового призначення ви знаєте?

Які стібки постійного призначення ви знаєте?

Які існують види фурнітури?

Якими інструментами ви користувалися при пошиві виробу?

Які ще види інструментів для крою і шиття ви знаєте?

Вивчення нового матеріалу

Історія виникнення сантиметрової стрічки та спеціальності «закрійник»

Керівник гуртка: Ви добре засвоїли знання і вміння, необхідні для спеціальності «швачка», «кравець». Тема сьогоднішнього заняття «Правила знімання мірок». На цьому занятті ми вивчимо як і чим правильно знімати мірки для побудови викрійки сукні, сарафана та отримаємо знання необхідні для професії «закрійник». Як же з'явилася ця професія? Щоб дізнатися давайте за допомогою «машини часу» перенесемося в минуле. Отже ми в первісному суспільстві. Закрійників тут немає, мірки ніхто не знімає. Первісні люди не вміли кроїти одяг. Коли була винайдена голка, вони просто

зшивали шкури забитих тварин, листя або кору. Навіть за часів рабовласництва, коли вже вміли виробляти тонкі і красиві тканини ніяких закрійників та знімання мірок не було. Біднота просто прикривала тіло полотнищем тканини, а багатії укладали її складками. Мистецтво одягатися й полягало у тому, щоб укласти красиво складки. Але це забирало багато часу і вимагало вміння. Тому у багатих були раби, які спеціально займалися тим, що одягали своїх господарів.

Перший одяг, який почали шити, був мішком певної довжини, в якому вирізували отвори для голови і рук, а потім підперезували шнурком. А зараз «машина часу» перекосить нас у середньовіччя. У середні віки одяг був дуже складний, особливо для знаті. Ось тут виникла потреба у закрійниках і у зніманні мірок. Сантиметрів тоді не було, і мірки знімали мотузочком, зав'язуючи вузлики в тих місцях, де закінчувалася певна мірка. Послідовність мірок запам'ятовували. Поступово люди спеціалізувались, удосконалювали свою майстерність, у результаті чого виникло кравецьке ремесло. З'явився муляжний спосіб кроєння, тобто виготовлення викройки безпосередньо на постаті або на примітивному манекені. Муляжним способом кроїли і українськи старовинні народні костюми. В XII столітті, з появою швейних цехів, з'явилися закрійники і послідовне зняття мірок. А тепер «машина часу» переносить нас на початок XIX століття у Францію. Кравець Компейн у 1810 році винайшов «сантиметрову систему крою». У закрійників з'явився інструмент, який дозволяв робити точні вимірювання на фігурі, записувати їх у певній послідовності та використовувати при побудові викрійок одягу. Нам пора закінчувати нашу подорож на «машині часу» і повертатися у сьогодення. З собою візьмемо сантиметрову стрічку за допомогою якої і сучасні закрійники знімають мірки із замовників, та виконують креслення викрійок одягу. Стрічка виготовляється з клейончастих матеріалів довжиною 150 сантиметрів. На кінцях стрічки ставлять металеві заклепки, що запобігають зносу та надають додаткову жорсткість. На сьогодні існує кілька систем крою, які ґрунтуються на вивченні постаті людини, її пропорцій, на законах геометрії та математичних розрахунках. Таким чином знання, які ви отримали в школі на уроках біології, креслення, геометрії, математики, історії знадобляться вам для успішного оволодіння професією «закрійник» та уміння правильно знімати мірки.

Конструктивні лінії на фігурі людини, ескізах моделей одягу та викрійках

Виготовлення швейного виробу починають з його конструювання – розробки базових креслень деталей виробу. Конструювання одягу ґрунтується на багатьох факторах, але одним із основних є врахування особливостей фігури

людини. Для правильної побудови креслення виробу треба визначити розмірні ознаки фігури. За знятими мірками будують креслення основи виробу, за яким моделюють будь який фасон. Щоб одяг прикрашав людину і був зручним, його треба зшити за певним розміром. Для цього необхідно зробити виміри фігури людини. Для полегшення процесу знімання мірок та перенесення їх на викрійку на фігурі людини умовно визначають характерні для всіх людей основні опорні точки і через них проводять умовні горизонтальні лінії – конструктивні лінії (Додаток 1). Для точного визначення конструктивних ліній на фігурі давайте згадаємо казку Г.Х.Андерсона «Русалочка». Вона попросила собі у відьми замість хвоста ніжки, щоб вийти з моря на берег на зустріч з принцем. *Керівник показує на дівчинці. Уявіть собі Русалочка поступово виходить з води на берег: ось показалася голова, лінія води знаходиться на лінії шиї (А, Р); Русалочка зупинилась, коли вода дійшла до найвищої точки грудей (сосків), тут розташована лінія грудей (Г); потім вода спустилася до найвужчого місця тулуба – це лінія талії (Т); вода спустилася до найбільш виступаючих точок стегон та сідниць – це лінія стегон (С); на рівні середини колінної чашечки розташована лінія колін (К) на рівні щиколотки – лінія низу (Н).* Для того, щоб краще запам'ятати розташування конструктивних ліній на фігурі і відпочити проведемо **фізкультхвилинку**:

Вихідне положення - стоячи, руки перед грудьми.

Виконуємо ривки руками (4-5 разів) – лінія грудей Г.

Вихідне положення – стоячи, руки на поясі (лінія талії Т), виконуємо наклони вперед, назад, вліво, вправо (4-5 разів).

Вихідне положення – стоячи, руки на стегнах (лінія стегон С), кругові рухи (4-5 разів).

Закріплення знань. Керівник на манекені, на плакатах, на ескізах на дошці показує розташування конструктивних ліній. Гуртківці їх називають. При підготовці до креслення викрійки фігуру вимірюють по цим конструктивним лініям.

Правила знімання мірок та їх скорочений запис

Щоб готовий виріб мав привабливий зовнішній вигляд слід знати і дотримуватися правил знімання і записування мірок.

Мірки рекомендується знімати з легко одягненої людини сантиметровою стрічкою, лінію талії позначити шнурком. Під час вимірювання сантиметрову стрічку треба тримати вільно, не послаблюючи і не натягуючи. Людина з якої знімаються мірки повинна стояти спокійно, не напружуватися. Мірки знімають по правій стороні фігури. Мірки необхідно знімати в правильній послідовності: спочатку зверху вниз обхвати, потім довжину по боку, потім

ширину по спинці. Мірки обхвату і ширини записують у половинному розмірі, тому що фігура людини симетрична відносно вертикальної осі і креслення будують на одну половину фігури. Мірки довжини і висоти записують у повному розмірі. Назви мірок записують скорочено умовними позначеннями:

О – обхват;

С – напівобхват;

Ш – ширина;

В – висота;

Д – довжина.

Як ви вважаєте, які мірки потрібні для побудови конструкції сарафана? Керівник гуртка на манекені демонструє як правильно знімати мірки, а на дошці – як їх правильно записувати. Звертає увагу гуртківців, що у них на столах у кожного лежать інструкційні карти «Мірки для побудови сарафану».

Сг.	- напівобхват грудей
Ст	- напівобхват талії
Сс	- напівобхват стегон
Шг	- ширина грудей
Дтс.	- довжина спинки
Дтп	- довжина переду
Вб	- висота боку
Дс	- довжина спідниці

Як знімаються мірки Ст.; Сс; Дс, Вб? У якому розмірі вони записуються? Чому креслення виконуємо на одну половину тулуба?

Міні-практикум.

Чи є помилки в наведених прикладах мірок?

Сг.=44	Дс=50	Сг.=44	Сс=48
Ст=32	Сс=48	Ст=64	Ст=32
Сс=48	Ст=32	Сс=96	Сг.=88
Шг=18	Шг=18	Шг=36	Шг=18

Дтс.=37	Дтп.=38	Дтс.=37	Дтс.=37
Дтп.=38	Дтс.=37	Дтп.=38	Дс=50
Вб=18	Вб=18	Вб=18	Вб=18
Дс=50	Сг.=44	Дс=50	Дтп=19

Виконання практичного завдання.

Зняти та записати мірки для побудови креслення сукні, сарафану.

Після проведеної бесіди керівник пропонує гуртківцям виконати трудове завдання. Робота виконується у вигляді *гри «Ательє мод»*.

розділитися на пари «замовник-закрійник»;

зняти мірки для побудови сукні, сарафану;

згадати техніку безпеки – з якого боку повинно бути освітлення?;

виміри записати в інструкційну карту;

напарниці міняються ролями і виконують завдання ще раз;

обмінятися картами й перевірити, чи правильно зняла та записала мірки напарниця.

В процесі виконання завдання керівник контролює дотримання правил знімання і запису мірок.

Питання для закріплення нового матеріалу:

Який інструмент використовують для зняття мірок?

Скільки мірок потрібно зняти для побудови креслення сарафана?

Які мірки записують в половинному розмірі?

Які мірки записуються в повному розмірі?

Представники якої спеціальності знімають мірки?

Підсумки заняття

Керівник гуртка проводить підсумки заняття.

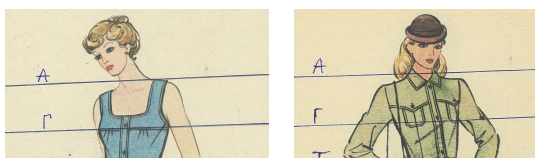
Знімання мірок – важливий етап конструювання виробу. Від того, чи правильно зняті необхідні мірки, буде залежати загальний вигляд виробу і відповідність його фігурі конкретної людини.

Учні перераховують зірочки, які отримали на протязі уроку за правильні відповіді. Переможці отримують нагороди – книжки з історії розвитку костюма та з конструювання сукні, сарафана.

2010.-384 с.

Додаток 1

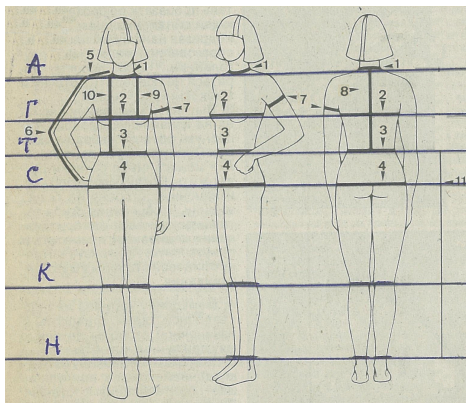
Конструктивні лінії

А. – лінія горловини Г. – лінія грудей
 Т – лінія талії С – лінія стегон К – лінія коліна
 Н – лінія низу готового виробу

Додаток 2

Знімання мірок

1. Обхват шії	7. Обхват плеча
2. Обхват грудей	8. Довжина спини до талії
3. Обхват талії	9. Висота грудей
4. Обхват стегон	10. Довжина переду до талії
5. Ширина плеча	11. Довжина спідниці
6. Довжина рукава	

1. Асадуллін Р. М. Інтегративно - модульна технологія формування особистості вчителя як суб'єкта професійної діяльності. - Уфа: БГПШ, 2000. - 264 с. 2.
2. Берека В. Роль позашкільних закладів у формуванні творчої особистості//Педагогічний вісник. – 1997. - №2. – С. 6-7.

3. Васенок Т.М. Основи конструювання жіночого одягу : навчальний посібник / Тетяна Михайлівна Васенок. – Глухів: РВВ ГДПУ, 2004. – 100 с.
4. Волобуєва Т.Б. Розвиток творчої компетентності школярів//Управління школою. - Харків, 2005. - 110 с.
5. Демянюк Т. Нові технології позашкільної освіти і виховання/ Т.Демянюк, І. Первушевська. К., 2000.
6. Дьяченко Б. Василь Сухомлинський у діалозі з компетентнісним підходом / Б. Дьяченко // Освіта на Луганщині. – 2008. – № 29. – С. 13
7. Закон України «Про інноваційну діяльність»: [Електронний ресурс].-Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/shon/140-150>.
8. Життєва компетентність особистості: від теорії до практики: Науково-методичний посібник /За ред. І.Г.Єрмакова – Запоріжжя: Центріон,2005. – 640 с.
9. Ключові компетенції сучасного школяра
<https://optima.school/info/poradybatkam/klyucovi-kompetencii-sucasnogo-skolara>.
- 10.Науково-методичні засади створення інноваційної моделі освіти: Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції (23-25 жовтня 2019р.) Дніпро, ЛІРА, 2019.140 с.
- 11.Янчевская Е.А. Конструирование одежды [Текст]: учебник для студентов высших учебных заведений / Е.А.Янчевская. – М.Академия, 2010.-384 с.